

สรุปผลการดำเนินงานโครงการที่เปิดโอกาสให้ประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๒

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘

เรื่อง

โครงการลดต้นทุนการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จังหวัดสตูล

๑.หลักการและเหตุผล

เกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างมีปัญหาที่สำคัญคือ ยากจน มีหนี้สิน พึ่งพาการเกษตรได้น้อยลง อพยพแรงงานไปสู่นอกภาคเกษตร สาเหตุมาจากประสิทธิภาพการผลิตพืชต่ำ รวมทั้งผลจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ ได้วิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตพืชโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (๒๕๕๑-๒๕๕๖) ผลการวิจัยพบว่า เทคนิคการประยุกต์ศาสตร์พระราชสู่การพัฒนาครัวเรือน และชุมชนเกษตรที่พอเพียงและยั่งยืน ภูมิปัญญาวิถีวนพอเพียง และดำรงชีพพอเพียง ทำให้ครัวเรือนและชุมชนเกษตรกร มีระดับความพอเพียงในการดำรงชีพเพิ่มขึ้น มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันพึ่งตนเองได้เพิ่มขึ้น

๒.วัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาแปลงต้นแบบการผลิตพืชตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในศูนย์วิจัยให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกร
๒. เพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบการผลิตพืชใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้แก่เกษตรกรในชุมชนต้นแบบและชุมชนใกล้เคียง
๓. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และศาสตร์พระราชสู่เกษตรกร เจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้อง

๓.สถานที่ดำเนินการ

หมู่ที่ ๖ ตำบลควนสตอ อำเภอควนโดน จ.สตูล และ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล

๔.แผนการปฏิบัติงานโครงการ

กิจกรรม	หน่วยนับ	ผลการปฏิบัติงาน	
		แผน	ผล
๑.กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตาม	ไร่	๓๐	๓๐

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ราย	๑๕	๑๕
๒.กิจกรรมขยายผลชุมชนผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ไร่	๓๐	๓๐
๓.กิจกรรมศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ศวพ.สตูล	ไร่	๑๕	๑๕
๔.อบรม ศึกษาดูงาน เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร	ราย	๑๐๐	๑๐๐
๕.กิจกรรมเวทีสัจจรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน	ครั้ง	๓๐	๓๐

๕. ผลการดำเนินงาน

๕.๑ กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เริ่มดำเนินการปี ๒๕๖๑ โดยผ่านกระบวนการคัดเลือกจาก ๑. คัดเลือกจากชุมชนที่เข้าร่วมเกษตรทฤษฎีใหม่ ๒. คัดเลือกจากชุมชนที่เกษตรกรต้องการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรอินทรีย์ ๒. คัดเลือกโดยการแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ๔.คัดเลือกจากผู้นำชุมชนมีความสนใจและได้เห็นความสำคัญในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน พื้นที่ที่ ศวพ.สตูล เข้าไปดำเนินการโครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ คือ พื้นที่ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล มีเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐ ครัวเรือน และชุมชนมีความพร้อมด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ผู้นำมีความพร้อมในการขับเคลื่อนโครงการ

๒. เกษตรกรมีความพร้อมในเรื่องของการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชจากพืชชนิดเดียวเป็นระบบการปลูกพืชผสมผสาน

๓. มีการปลูกพืชหลายชนิด ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทุเรียน เงาะ และมังคุด) ทำนา ปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นพืชกลุ่มรายได้ พืชผักสวนครัวเป็นพืชอาหาร พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เช่น ไพล รากจืด ฟักทะลายโจร พืชไม้ใช้สอย เช่น พะยอม ยางนา แต่ขาดกลุ่มพืชอีกหลายกลุ่ม เช่น พืชสมุนไพรเพื่อกำจัดศัตรูพืช พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น ที่เกษตรกรพร้อมที่จะพัฒนาต่อไป

๔. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงานหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มทำนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มไม้ผล เป็นต้น ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กำลังพัฒนาการปลูกพืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ และการทำน้ำหมักชีวภาพ

๕. หมู่บ้านมีแผนจะพัฒนาเรื่องการปลูกพืชผสมผสานให้กับสมาชิกในชุมชนและหมู่บ้านเริ่มปรับเปลี่ยนจากปลูกยางพาราชนิดเดียวเป็นปลูกพืชผสมผสานมากขึ้น

ผลความสำเร็จสำคัญในการพัฒนาพีชระดับชุมชน มีการจัดตั้งกรรมการกลุ่มในการดำเนินงาน ดังนี้

ประธานกลุ่ม ได้แก่ นายยาเต็ม วัดเส้น

รองประธานกลุ่ม ได้แก่ นายสปาก แสงดาว

รองประธานกลุ่ม ได้แก่ นายหมาน มาราสา

กรรมการ ได้แก่ นางสาวภา หมดหลี่

กรรมการ ได้แก่ นางดวงตา มาลินี

กรรมการ ได้แก่ เรือเอกเกษม หอมล่อ

กรรมการ ได้แก่ นายदनเลาะ หนุ่มพอดิน

กรรมการ ได้แก่ นางฝาดิมะ คำมีสิทธิ์

เลขานุการ ได้แก่ นางยาวิระ อุสนุน

ผู้ช่วยเลขานุการ ได้แก่ นางสาวแอะระ เทศอาเส้น

ปี ๒๕๖๒ มีการดำเนินกิจกรรมหมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามแนวทาง ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง ประกอบด้วย ๑.หัวใจพอเพียง ๒. ๙ พืชผสมผสาน ๓.ภูมิปัญญาภูมิวัฒนธรรมพอเพียง ๔. ดำรงชีพพอเพียง ผลการดำเนินงาน ดังนี้

เสาหลักที่ ๑ หัวใจพอเพียง เกษตรกรมีการจัดกิจกรรมหัวใจพอเพียงในชุมชน ดังภาพประกอบที่ ๑

๑. จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่อง ๒๓ หลักทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙

๒. จัดเสวนา จิบน้ำชา ยามบ่าย แลกเปลี่ยนคำพ่อสอน เพื่อตั้งเป้าหมายในชีวิต เดินตามรอยพ่อ

๓. เกษตรกรพัฒนาไร่นาให้เป็นแปลงตัวอย่าง เช่น สวนสมบูรณ์เกษตรอินทรีย์ ของนางสุชาภา หมดหลี่ แปลงพืชผักของนางฝาดิมะ คำมีสิทธิ์ แปลงไม้ผลของนางดวงตา มาลินี

๔. เกษตรกรพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการเป็นวิทยากรโดยผ่านกระบวนการจัดเวทีวิจัยสัญจร

๕. เกษตรกรเปิดใจที่จะรับการพัฒนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไปศึกษาดูงาน

ภาพประกอบที่ ๑ ประชุมเกษตรกร หมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เสาหลักที่ ๒ ดำเนินการปลูก ๙ พืชผสมผสานในเดือนมิถุนายนและเก็บข้อมูลในเดือนกันยายน ๒๕๖๒ หลังจากดำเนินการประชุมชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย เจ้าหน้าที่ ศวพ.สตูล ทำการสำรวจการปลูกพืช ๙ พืชผสมผสานในครัวเรือนหลังดำเนินงานประจำปี ๒๕๖๒ โดยสำรวจเมื่อวันที่ ๙-๑๓ กันยายน ๒๕๖๒

ผลการสำรวจ ๙ พืชผสมผสานก่อนและหลังการดำเนินงานบริเวณรอบบ้านของเกษตรกร จำนวน ๒๐ ครัวเรือน พบว่า ชุมชนมีพืชอาหารมากที่สุด พืชอาหาร เช่น ขมิ้น ข่า ผักบุ้ง พริก ผักกาดขาว บัวบก ผักหวาน มะเขือ มะกรูด เป็นต้น รองลงมาคือพืชรายได้ ได้แก่ ยางพารา จำปาตะ มังคุด ลองกอง เงาะ ทุเรียน ปาล์มน้ำมัน พริก มะพร้าว เป็นต้น พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ได้แก่ รางจืด ว่านหางจระเข้ ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นขาว ไพล เป็นต้น พืชไม้ใช้สอย ได้แก่ สะเดา ไม้ แคนา มะฮอกกานี เป็นต้น ซึ่งจากการเก็บข้อมูลพืช พบว่า มีการปลูกเพิ่มขึ้นจาก ๑๑๔ ชนิด ในปี ๒๕๖๑ เป็น ๑๒๖ ชนิด ในปี ๒๕๖๒ ซึ่งเพิ่มขึ้น ๑๒ ชนิด ดังแสดงในตารางที่ ๑ และภาพประกอบที่ ๒ โดยแบ่งพืชเป็น ๙ กลุ่มพืช ดังนี้

๑ พืชรายได้ เพิ่มขึ้นจาก ๒๐ ชนิด เป็น ๒๕ ชนิด พืชที่ปลูก เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว หนามข่า มังคุด ลองกอง ทุเรียน จำปาตะ สะตอ พลู กล้วย เหยียง เนียง ฝรั่ง มะละกอ ชมพู่ทับทิมจันทร์ ผักบุ้ง ผักกูด ผักกวางตุ้ง ผักคะน้า อัญชัน ถั่วฝักยาว แตงกวา เป็นต้น

๒ พืชอาหาร เพิ่มขึ้นจาก ๕๐ ชนิด เป็น ๕๓ ชนิด พืชที่ปลูก เช่น ขมิ้น ตะไคร้ ข่า ขิง พริก พริกไทย มะกรูด มะนาว กะเพรา โหระพา แมงลัก พักข้าว คื่นช่าย บวบ ฟักทอง แตงกวา มะเขือ กระเจี๊ยบแดง ดาหลา ออติบ บอนส้ม ผักหวาน บุก ชะอม แคน ผักกูด มะระ สะระแหน่ กุยช่าย ผักชี มะรุม ผักน้ำ มะม่วงหิมพานต์ ถั่วพู มะอึก ถั่วฝักยาว กระเจี๊ยบเขียว เพกา ชะมวง ส้มแขก มะเฒ่า จิก ฟักเขียว มะเขือพวง คื่นช่าย มันปู เป็นต้น

๓ พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ เพิ่มขึ้นจาก ๑๒ ชนิด เป็น ๑๔ ชนิด พืชที่ปลูก เช่น รางจืด ว่านหางจระเข้ ทุเรียนเทศ เสดดพังพอน ฟ้าทะลายโจร ไพล เปราะหอม เตยหอม ยอ มะรุม ชมจันทร์ ดีปลีเชือก เป็นต้น

๔ พืชสมุนไพรกำจัดศัตรูพืช ไม่มีการปลูกเพิ่ม มีอยู่ ๑๐ ชนิด พืชที่ปลูก เช่น ตะไคร้หอม ขี้เหล็ก ข่า พริก ขี้หนู โหระพา สะเดา ยาเส้น ยาสูบ สาบเสือ เป็นต้น

๕ พืชอาหารสัตว์ ไม่มีการปลูกเพิ่ม พืชที่ปลูก ได้แก่ หญ้าเนเปียร์ เป็นต้น

๖ พืชไม้ใช้สอย เพิ่มขึ้นจาก ๑๖ ชนิด เป็น ๑๘ ชนิด พืชที่ปลูก เช่น มะฮอกกานี พะยูง พะยอม ไม้ หมายาก มะพร้าว หวาย ตำเสา สน สัก กระถินณรงค์ เทียม หลุมพอ ตะเคียนทอง ยางนา แคนา กระถินเทพา ไม้แดง เป็นต้น

๗ พืชพลังงาน ไม่เพิ่มขึ้น พืชที่ปลูก ได้แก่ มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน

๘ พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น ไม่เพิ่มขึ้น พืชที่ปลูก ได้แก่ พลู เป็นต้น

๙ พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ ไม่เพิ่มขึ้น มีการปลูกเดิม ๒ ชนิด ได้แก่ หญ้าแฝกและปอเทือง

ตารางที่ ๑ ผลการสำรวจชนิดพืชปี ๒๕๖๑ และปี ๒๕๖๒

กลุ่มพืช	จำนวน (ชนิด) ปี ๒๕๖๑	จำนวน (ชนิด) ปี ๒๕๖๒	เพิ่มขึ้นชนิด/ครัวเรือน
๑. พืชรายได้	๒๐	๒๕	๕
๒. พืชอาหาร	๕๐	๕๓	๓
๓. พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๑๒	๑๔	๒
๔. พืชสมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑๐	๑๐	-
๕. พืชอาหารสัตว์	๑	๑	-
๖. พืชไม้ใช้สอย	๑๖	๑๘	๒
๗. พืชพลังงาน	๒	๒	-
๘. พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น	๑	๑	-
๙. พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ	๒	๒	-
รวม	๑๑๔	๑๒๖	๑๒

ภาพประกอบที่ ๒ การสำรวจสภาพการปลูกพืช ๙ พืชผสมผสานในครัวเรือนปี ๒๕๖๑ และปี ๒๕๖๒

เสาหลักที่ ๓ ภูมิปัญญาวิถีวัฒนธรรมพอเพียง ๑. เป็นข้อมูลเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตพืช และ ๒. สร้างฐานเรียนรู้การผลิตพืช ได้แก่ ๑. ฐานการผลิตมังคุดอินทรีย์ ๒. ฐานการผลิตแห่นางแมว ๓. ฐานการผลิตผักบนกระเบื้อง ๔. ฐานการผลิตฝรั่ง ๕. ฐานการผลิตพืชผักเพื่อการค้า ๖. ฐานการผลิตพืชผสมผสานเพื่อการบริโภค ๗. ฐานการผลิตมะพร้าวหอมอินทรีย์ ๘. ฐานการผลิตผักบุ้งในนาข้าว

ผลการเก็บข้อมูลการปลูกพืชผัก ได้แก่ คื่นฉ่าย ผักบุ้ง กวางตุ้ง แดงกวา ถั่วฝักยาว ผักกาดขาว จากเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย ๒๐ แปลง มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๘.๓๗๕ ไร่ เป็นการคิดเฉพาะต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงาน และค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่นๆ พบว่า วิถีเกษตรกร มีต้นทุนรวม ๓,๘๕๐ บาท/ไร่ ได้ผลผลิต ๘๗ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตขาย ณ ไร่นา เท่ากับ ๕๐ บาท/กิโลกรัม (เป็นราคาที่ส่งผลผลิตให้โรงพยาบาล) ผลตอบแทน ๔,๓๕๐ บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิ ๕๐๐ บาท/ไร่ ส่วนวิธีแนะนำ ต้นทุนรวม ๒,๙๐๐ บาท/ไร่ ได้ผลผลิต ๘๐ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตขาย ณ ไร่นา เท่ากับ ๕๐ บาท/กิโลกรัม (เป็นราคาที่ส่งผลผลิตให้โรงพยาบาล) ผลตอบแทน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิ ๑,๑๐๐ บาท/ไร่ รายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ ๒ และภาพประกอบที่ ๓

ตารางที่ ๒ ข้อมูลเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตพืช (คิดเฉพาะต้นทุนผันแปร)

รายการ	วิถีเกษตรกร	วิธีแนะนำ
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑. ต้นทุนผันแปร		
๑.๑ ค่าแรงงาน		
๑) การเตรียมดิน	๘๐๐	๘๐๐
๒) การปลูก	๓๐๐	๓๐๐
๓) การดูแลรักษา	๓๐๐	๓๐๐
๔) การเก็บเกี่ยว	๒๐๐	๒๐๐
๕) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพ่นยา	๙๐๐	-
๑.๒ ค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่นๆ		
๑) ค่าพันธุ์	๓๐๐	๓๐๐
๒) ค่าปุ๋ยเคมี	๓๕๐	-
๓) ใส่แห่นางแมวในพืชผัก	-	๓๐๐
๔) ค่ายากำจัดวัชพืช	๓๐๐	-
๕) ค่ายาปราบศัตรูพืช	๒๐๐	-
๖) กาบดักกาวเหนียว	-	๕๐๐
๕) ค่าน้ำ	๒๐๐	๒๐๐
๒. ต้นทุนรวมต่อไร่	๓,๘๕๐	๒,๙๐๐
๓. ผลผลิต (กก./ไร่)	๘๗	๘๐

๔. ราคาผลผลิตที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา (บาท/กก.)	๕๐	๕๐
๕. ผลตอบแทนต่อไร่	๔,๓๕๐	๔,๐๐๐
๖. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ (บาท)	๕๐๐	๑,๑๐๐

หมายเหตุ ๑. เกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย พื้นที่ปลูกทั้งหมด ๘.๓๗๕ ไร่

๒. พืชผักที่ปลูกได้แก่ คื่นช่าย ผักบุ้ง กวางตุ้ง แตงกวา ถั่วฝักยาว ผักกาดขาว พืชผักผลิตเพื่อส่งโรงพยาบาลควนโดนและโรงพยาบาลสตูล สัปดาห์ละ ๒-๓ ครั้ง ราคาผลผลิต ๕๐ บาท/กก.

๓. วิธีแนะนำใช้น้ำหมักสมุนไพร อัตราน้ำหมัก ๑๐ ช้อนแกง ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ฉีดพ่นช่วงเย็น ๑-๒ ครั้งต่อสัปดาห์

๔. วิธีแนะนำใช้กับดักกาวเหนียว ทดแทนการใช้ยาปราบศัตรูพืช

ภาพประกอบที่ ๓ การใช้แผนแดง กับดักกาวเหนียว และน้ำหมักชีวภาพ ในการปลูกพืชผัก

สมาชิกกลุ่มผักยี่มหวาน หมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีกิจกรรมส่งผัก รพ. ควนโดน และ รพ. สตูล สัปดาห์ละ ๒-๓ ครั้ง ดังแสดงภาพประกอบที่ ๔ โดยผักที่ส่ง ได้แก่

๑. ผักบุ้ง จำนวน ๗ กก./สัปดาห์
๒. กวางตุ้ง จำนวน ๘ กก./สัปดาห์
๓. คื่นช่าย จำนวน ๖ กก./สัปดาห์
๔. ถั่วฝักยาว จำนวน ๕ กก./สัปดาห์
๕. แตงกวา จำนวน ๗ กก./สัปดาห์
๖. ผักกาดขาว จำนวน ๓ กก./สัปดาห์

ภาพประกอบที่ ๔ พืชผักส่ง รพ. ควนโตน และ รพ. สตูล

กิจกรรมที่ ๒ ได้แก่ สร้างฐานเรียนรู้การผลิตพืช ได้แก่ ๑. ฐานการผลิตมังคุดอินทรีย์ ๒. ฐานการผลิตแพนแดง ๓. ฐานการผลิตผักบนกระเบื้อง ๔. ฐานการผลิตฝรั่ง ๕. ฐานการผลิตพืชผักเพื่อการค้า ๖. ฐานการผลิตพืชผสมผสานเพื่อการบริโภค ๗. ฐานการผลิตมะพร้าวน้ำหอมอินทรีย์ ๘. ฐานการผลิตผักบุ้งในนาข้าว โดยในแต่ละฐานเกษตรกรเจ้าของแปลงจะเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ผู้มาศึกษาดูงาน แผนผังฐานเรียนรู้ต่างๆ ดังแสดงภาพประกอบที่ ๕

ภาพประกอบที่ ๕ แผนผังหมู่บ้านวิชาการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เสาหลักที่ ๔ เก็บข้อมูลตามแบบดำรงชีพพอเพียงประจำปี ๒๕๖๒ ผลการสำรวจข้อมูลการดำรงชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการดำรงชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เก็บข้อมูลตัวแปรวัดความพอเพียงในการผลิตพืช สรรวจปี ๒๕๖๑ และหลังดำเนินปี ๒๕๖๒ จากเกษตรกรจำนวน ๒๐ ครัวเรือน ซึ่งผลการเปรียบเทียบข้อมูลการดำรงชีพ ดังนี้

๑. รายได้รอบปีที่ผ่านมาของชุมชน

ผลการเก็บข้อมูลรายได้รอบปี ๒๕๖๑ ของชุมชน พบว่า เกษตรกรมีรายได้รวม ๑,๘๐๗,๑๗๐ บาท/ปีเฉลี่ย ๙๐,๓๕๘ บาท/ครัวเรือน โดยเป็นรายได้จากภาคเกษตร ได้แก่ จากพืช สัตว์ ประมง รวม ๑,๐๑๒,๕๘๐ บาท/ปีเฉลี่ย ๕๐,๖๒๕ บาท/ครัวเรือน ส่วนรายได้นอกภาคเกษตร ซึ่งเป็นรายได้จากเงินเดือน อสม ค่าขาย กรรมการกลุ่มต่างๆ รับจ้างต่างๆ รวม ๗๙๔,๕๙๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๓๙,๗๒๕ บาท/ครัวเรือน ผลการเก็บข้อมูลรายได้รอบปี ๒๕๖๒ ของชุมชน พบว่า เกษตรกรมีรายได้รวม ๑,๗๔๔,๔๔๔ บาท/ปีเฉลี่ย ๘๗,๒๒๑ บาท/ครัวเรือน โดยเป็นรายได้จากภาคเกษตร ได้แก่ จากพืช สัตว์ ประมง รวม ๙๘๕,๙๘๘ บาท/ปี เฉลี่ย ๔๙,๒๙๙ บาท/ครัวเรือน ส่วนรายได้นอกภาคเกษตร ซึ่งเป็นรายได้จากเงินเดือน อสม ค่าขาย กรรมการกลุ่มต่างๆ รับจ้างต่างๆ รวม ๗๕๘,๔๕๖ บาท/ปีเฉลี่ย ๓๗,๙๒๒ บาท/ครัวเรือน ดังแสดงตารางที่ ๓

ตารางที่ ๓ รายได้ของชุมชน ปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒

รายได้จาก	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	รายได้รวม บาท/ปี	รายได้เฉลี่ย บาท/ครัวเรือน	รายได้รวม บาท/ปี	รายได้เฉลี่ย บาท/ครัวเรือน
ภาคเกษตร	๑,๐๑๒,๕๘๐	๕๐,๖๒๕	๙๘๕,๙๘๘	๔๙,๒๙๙
นอกภาคเกษตร	๗๙๔,๕๙๐	๓๙,๗๒๕	๗๕๘,๔๕๖	๓๗,๙๒๒
รายได้รวม	๑,๘๐๗,๑๗๐	๙๐,๓๕๘	๑,๗๔๔,๔๔๔	๘๗,๒๒๑

หมายเหตุ รายได้จากภาคเกษตร ได้แก่ รายได้จากพืช สัตว์ ประมง รายได้นอกภาคเกษตร ได้แก่ จาก เงินเดือน อสม ค่าขาย กรรมการกลุ่มต่างๆ รับจ้างต่างๆ

๒. รายการค่าใช้จ่ายรวม

ผลการเก็บข้อมูลรายจ่ายรอบปี ๒๕๖๑ ของชุมชน พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายรวม ๑,๘๐๗,๑๗๐ บาท/ปีเฉลี่ย ๙๐,๓๕๘ บาท/ครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายจากภาคเกษตร ได้แก่ จากพืช สัตว์ ประมง รวม ๑,๐๑๒,๕๘๐ บาท/ปีเฉลี่ย ๕๐,๖๒๕ บาท/ครัวเรือน ส่วนรายได้นอกภาคเกษตร ซึ่งเป็นรายจ่ายจากเงินเดือน อสม ค่าขาย กรรมการกลุ่มต่างๆ รับจ้างต่างๆ รวม ๗๙๔,๕๙๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๓๙,๗๒๕ บาท/ครัวเรือน ผลการเก็บข้อมูลรายจ่ายรอบปี ๒๕๖๒ ของชุมชน พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายรวม ๑,๗๔๔,๔๔๔ บาท/ปีเฉลี่ย ๘๗,๒๒๑ บาท/ครัวเรือน โดยเป็นรายจ่ายจากภาคเกษตร ได้แก่ จากพืช สัตว์ ประมง รวม ๙๘๕,๙๘๘ บาท/ปี เฉลี่ย ๔๙,๒๙๙ บาท/ครัวเรือน ส่วนรายจ่ายนอกภาคเกษตร ซึ่งเป็นรายได้จากเงินเดือน อสม ค่าขาย กรรมการกลุ่มต่างๆ รับจ้างต่างๆ รวม ๗๕๘,๔๕๖ บาท/ปี เฉลี่ย ๓๗,๙๒๒ บาท/ครัวเรือน ดังแสดงตารางที่ ๔

ตารางที่ ๔ รายจ่ายของชุมชน ปี ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๒

รายจ่าย	ปี ๒๕๖๑		ปี ๒๕๖๒	
	รายจ่ายรวม บาท/ปี	รายจ่ายเฉลี่ย บาท/ครัวเรือน	รายจ่ายรวม บาท/ปี	รายจ่ายเฉลี่ย บาท/ครัวเรือน
ภาคเกษตร	๑๒๒,๔๗๓	๖,๑๒๔	๑๐๒,๘๗๕	๕,๑๔๔
นอกภาคเกษตร	๗๒๐,๐๐๐	๓๖,๐๐๐	๖๕๐,๐๐๐	๓๒,๕๐๐
รายจ่ายรวม	๘๔๒,๔๗๓	๔๒,๑๒๔	๗๕๒,๘๗๕	๓๗,๖๔๔

หมายเหตุ รายจ่ายจากภาคเกษตร ได้แก่ รายจ่ายซื้อพันธุ์พืช ซื้อปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ค่าสารเคมี ค่าพันธุ์สัตว์/ปลา ค่าอาหารสัตว์/ปลา รายจ่ายนอกภาคเกษตร ได้แก่ ค่าจ่ายกับข้าว ค่าน้ำมันรถ ค่ารถไปโรงเรียนของลูก ฯลฯ

ผู้มาเยี่ยมชม และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

ผู้มาเยี่ยมชมกิจกรรมหมู่บ้านวิชาการการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังภาพประกอบที่

๖ – ๗

๑. วันที่ ๒๐ ก.ค. ๒๕๖๒ นักเรียนจากโรงเรียนจริยธรรมศึกษา ศึกษาดูงานการผลิตพืชตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ ได้แก่ มังคุด ลองกอง เงาะ และมะพร้าวน้ำหอม จำนวน ๒๐ ราย

ภาพประกอบที่ ๖ นักเรียนจากโรงเรียนจริยธรรมศึกษาศึกษาดูงาน จำนวน ๒๐ ราย

๒. วันที่ ๒๗ ส.ค. ๒๕๖๒ เกษตรและสหกรณ์ จ. นครศรีธรรมราช นำเกษตรกรมาศึกษาดูงานฐานเรียนรู้ต่างๆของหมู่บ้านวิชาการ จำนวน ๕๐ ราย

ภาพประกอบที่ ๗ เกษตรกรจาก จ. นครศรีธรรมราช มาศึกษาดูงาน จำนวน ๕๐ ราย

สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ดังแสดงภาพประกอบที่ ๘ - ๙

๑. วันที่ ๑๓-๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๒ งานวันจำปาตะ ของดีเมืองสตูล เข้าร่วมกิจกรรมแข่งขันทอดจำปาตะ

ภาพประกอบที่ ๘ เข้าร่วมกิจกรรมงานวันจำปาตะ ของดีเมืองสตูล ประจำปี ๒๕๖๒

๒. วันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๒ ร่วมต้อนรับรองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ภาพประกอบที่ ๙ ร่วมต้อนรับรองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

๓. เข้าร่วมจำหน่ายพืชผักของกลุ่ม ทุกวันพุธ ณ ศาลากลางจังหวัดสตูล

ภาพประกอบที่ ๑๐ เข้าร่วมจำหน่ายพืชผักของกลุ่ม ณ ศาลากลางจังหวัดสตูล

๔. เข้าร่วมกิจกรรม งานเทศกาลทุเรียนพื้นเมืองภูเก็ต ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ป่าตอง ภูเก็ต

ภาพประกอบที่ ๑๑ เข้าร่วมกิจกรรม งานเทศกาลทุเรียนพื้นเมืองภูเก็ต ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ป่าตอง ภูเก็ต

๓.๒ กิจกรรมขยายผลชุมชนผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑. คัดเลือกชุมชน และการคัดเลือกเกษตรกร

การสำรวจพื้นที่เพื่อคัดเลือกพื้นที่และคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ประจำปี ๒๕๖๒ จังหวัดสตูล โดยผ่านกระบวนการคัดเลือกจาก

๑. ชุมชนที่เข้าร่วมโครงการปี ๒๕๖๑ แนะนำพื้นที่สำหรับการทำงานปี ๒๕๖๒

๒. คัดเลือกโดยการแนะนำของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

๓. คัดเลือกจากผู้นำชุมชนมีความสนใจและได้เห็นความสำคัญในการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์กับคนในชุมชน หลังจากดำเนินการคัดเลือกชุมชนแล้ว ผู้นำชุมชนจะคัดเลือกลูกบ้านด้วยตนเอง ซึ่งคัดเลือกลูกบ้านที่มีความสนใจและตั้งใจที่จะเข้าร่วมโครงการ

ผลการสำรวจพื้นที่ สำรวจครัวเรือนเกษตรกรเบื้องต้น พบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนและเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ ๕ และภาพประกอบที่ ๑๐

ตารางที่ ๕ ผลการสำรวจข้อมูลพื้นที่ในเบื้องต้น ๕ ชุมชน

สถานที่	ข้อมูลหมู่บ้าน
ม.๓ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๑. มีการปลูกพืชหลายชนิด พืชหลัก ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทุเรียน เงาะ และ มังคุด) พืชรอง ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน พืชผักสวนครัวมีปลูกเล็กน้อย ๒. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงาน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปข้าวเกรียบสมุนไพร กลุ่มนวดแผนโบราณ เป็นต้น ๓. ระบบน้ำเพื่อการเกษตรเป็นระบบประปาภูเขา มีการติดตั้งมิเตอร์ทุกครัวเรือน ๔. ผู้นำและชาวบ้านมีความสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน

	๕. ประชากรกระจายอยู่ทั่วไปตามถนนหลักและถนนซอย
ม.๔ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๑. มีการปลูกพืชหลายชนิด พืชหลัก ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทูเรียน เงาะ และ มังคุด) พืชรอง ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และพืชผักสวนครัวเล็กน้อย จุดเด่น เป็นหมู่บ้านที่มีการปลูกผักกูดเพื่อการค้า ๒. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงาน ได้แก่ กลุ่มไม้ผล เป็นต้น ๓. ระบบน้ำเพื่อการเกษตรเป็นระบบประปาภูเขา มีการติดตั้งมิเตอร์ทุกครัวเรือน ๔. ผู้นำและชาวบ้านมีความสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ๕. ประชากรกระจายอยู่ทั่วไปตามถนนหลักและถนนซอย
ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๑. มีการปลูกพืชหลากหลาย พืชหลัก ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทูเรียน เงาะ และ มังคุด) พืชรอง ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และพืชผักสวนครัวเล็กน้อย จุดเด่น เป็นหมู่บ้านที่มีการปลูกผักกูดเพื่อการค้า ปลูกกาแฟเพื่อการค้าและมีการแปรรูปในชุมชน โดยใช้ชื่อกลุ่ม กลุ่มกาแฟบ้านโตน ๒. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงาน เช่น กลุ่มเยาวชนล่องแก่ง กลุ่มเยาวชนเพาะพันธุ์กล้าไม้ กลุ่มนวดแผนไทย กลุ่มจักสาน กลุ่มสตรี และกลุ่มกาแฟบ้านโตน กลุ่มปลูกสมุนไพรร กลุ่มทำนา กลุ่มทำขนม ๓. ระบบน้ำเพื่อการเกษตรเป็นระบบประปาภูเขา มีการติดตั้งมิเตอร์ทุกครัวเรือน จุดเด่น มีลำคลองในหมู่บ้านซึ่งเป็นน้ำที่ไหลมาจากน้ำตกโตนปาหนัน ๔. ผู้นำและชาวบ้านมีความสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ๕. ประชากรกระจายอยู่ทั่วไปตามถนนหลักและถนนซอย
ม.๖ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๑. มีการปลูกพืชหลายชนิด ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทูเรียน เงาะ และ มังคุด) ทำนา พืชผักสวนครัว ปาล์มน้ำมัน พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ พืชไม้ใช้สอย ๒. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงานหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มทำนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มไม้ผล เป็นต้น ๓. ผู้นำและชาวบ้านมีความสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน ๔. หมู่บ้านมีแผนจะพัฒนาเรื่องการปลูกพืชผสมผสานให้กับสมาชิกในชุมชน

	๕. หมู่บ้านเริ่มปรับเปลี่ยนจากปลูกยางพาราชนิดเดียวเป็นปลูกพืชผสมผสานมากขึ้น
ม.๑๒ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๑. มีการปลูกพืชหลายชนิด พืชหลัก ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทุเรียน เงาะ และ มังคุด) ปาล์มน้ำมัน และพืชผักสวนครัว ๒. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงานหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มทำขนม กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มไม้ผล เป็นต้น ๓. ผู้นำและชาวบ้านมีความสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน

จากการสำรวจพื้นที่ ประชุม พบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนและเกษตรกรที่จะเข้าร่วมโครงการในเบื้องต้นพบว่า พื้นที่ที่ ศวพ.สตูล สามารถเข้าไปดำเนินการโครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ประจำปี ๒๕๖๒ คือ พื้นที่ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล เนื่องจากชุมชนมีความพร้อมด้านต่างๆ ดังนี้

๑. ผู้นำมีความพร้อมในการขับเคลื่อนโครงการ

๒. มีการปลูกพืชหลากหลาย พืชหลัก ได้แก่ ยางพารา ไม้ผล (ลองกอง ทุเรียน เงาะ และมังคุด) พืชรอง ได้แก่ ปาล์มน้ำมัน และพืชผักสวนครัวเล็กน้อย จุดเด่น เป็นหมู่บ้านที่มีการปลูกผักกูดเพื่อการค้า ปลูกกาแฟเพื่อการค้าและมีการแปรรูปในชุมชน โดยใช้ชื่อกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกาแฟบ้านโตน

๓. เกษตรกรมีการรวมกลุ่มในการทำงาน เช่น กลุ่มเยาวชนล่องแก่ง กลุ่มเยาวชนเพาะพันธุ์กล้วยไม้ กลุ่มนวดแผนไทย กลุ่มจักสาน กลุ่มสตรี และกลุ่มกาแฟบ้านโตน กลุ่มปลูกสมุนไพร กลุ่มทำนา กลุ่มทำขนม

๔. ระบบน้ำเพื่อการเกษตรเป็นระบบประปาภูเขา มีการติดตั้งมิเตอร์ทุกครัวเรือน จุดเด่น มีลำคลองในหมู่บ้านซึ่งเป็นน้ำที่ไหลมาจากน้ำตกโตนปาหนัน

๕. ผู้นำและชาวบ้านมีความสามัคคีในการประกอบกิจกรรมต่างๆของหมู่บ้าน

๖. ประชากรกระจายอยู่ทั่วไปตามถนนหลักและถนนซอย

ภาพประกอบที่ ๑๒ สํารวจครัวเรือนเกษตรกรเบื้องต้น พบปะพูดคุยกับผู้นำชุมชนและเกษตรกร

๒. ประชุมชี้แจงเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ประชุมชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐ ครัวเรือน พร้อมกับวางแผนสำรวจ ๙ พืช ผสมผสานบริเวณบ้านและสำรวจการดำรงชีพของเกษตรกร ดังแสดงภาพประกอบที่ ๑๓

ภาพประกอบที่ ๑๓ ประชุมชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๐ ครัวเรือน

๓. ผลการดำเนินงาน กิจกรรมขยายผลชุมชนผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินการตามแนวทาง ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง ประกอบด้วย ๑.หัวใจพอเพียง ๒.การผลิตพืช ๓. กลุ่มพอเพียง ๔. ภูมิปัญญาวิวัฒน์พอเพียง ๕. ดำรงชีพพอเพียง ซึ่งผลการดำเนินงานดังนี้

๑. หัวใจพอเพียง มีวิธีการดังนี้

เกษตรกรในชุมชนมีการจัดกิจกรรมหัวใจพอเพียงในชุมชน ดังนี้

๑. จัดกิจกรรมให้ความรู้เรื่อง ๒๓ หลักทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙

๒. จัดเสวนา จิบน้ำชา ยามบ่าย แลกเปลี่ยนคำพ่อสอน เพื่อตั้งเป้าหมายในชีวิต เดินตามรอยพ่อ

๓. เกษตรกรพัฒนาไร่นาให้เป็นแปลงตัวอย่าง ได้แก่ พี่ช่วมยางพารา (กาแฟ) ของนายยะโกบ ใจดี พี่ชผสมผสานบริเวณบ้าน นายสมมารณ เกตุมุณี

๔. เกษตรกรพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการเป็นวิทยากรโดยผ่านกระบวนการจัดเวทีวิจัยสัญจร

๕. เกษตรกรเปิดใจที่จะรับการพัฒนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ไปศึกษาดูงาน

ผลความสำเร็จสำคัญในการพัฒนาพี่ระดับชุมชน มีการจัดตั้งกรรมการกลุ่มในการดำเนินงาน ดังนี้

ประธานกลุ่ม ได้แก่ นายยะโกบ ใจดี

รองประธานกลุ่ม ได้แก่ นายยุทธนา มาลินี

รองประธานกลุ่ม ได้แก่ นายสุริยัน มู่แก้ว

กรรมการ ได้แก่ นายสาหนิ หมดหลี

กรรมการ ได้แก่ นางสาวปิยน ใจดี

กรรมการ ได้แก่ นายสมมารณ เกตุมุณี

กรรมการ ได้แก่ นางสาวรอกาย๊ะ หัสณี

กรรมการ ได้แก่ นางสาวนอริยะ มาลิกัน

เลขานุการ ได้แก่ นางสาวปรียา ไบหมุด

ผู้ช่วยเลขานุการ ได้แก่ นางกอหรี เส้นสัน

๒. การผลิตพืช ๙ พืชผสมผสานพอเพียง

หลังจากดำเนินการประชุมชี้แจงโครงการให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ ศวพ.สตูล ทำการสำรวจสภาพการปลูกพืช ๙ พืชผสมผสานในครัวเรือนก่อนดำเนินงาน โดยสำรวจเมื่อวันที่ ๒๕-๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ จากเกษตรกรจำนวน ๒๐ ครัวเรือน และสำรวจการปลูก ๙ พืชผสมผสานหลังดำเนินงาน วันที่ ๙-๑๓ กันยายน ๒๕๖๒ ผลการเก็บข้อมูล ดังนี้

ผลการสำรวจ ๙ พืชผสมผสานก่อนดำเนินงานบริเวณรอบบ้านของเกษตรกร จำนวน ๒๐ ครัวเรือน พบว่าชุมชนมีพืชอาหารมากที่สุด พืชอาหาร เช่น ขมิ้น ข่า ผักบุ้ง ผักกาดขาว บวบ ผักหวาน มะเขือ มะกรูด เป็นต้น รองลงมาคือพืชรายได้ ได้แก่ ยางพารา กาแฟ ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ มะม่วง จำปาตะ มะนาว ผักกูด มะละกอ มะพร้าว สลัดอินโด และไผ่ เป็นต้น พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ได้แก่ ฟาทะลายโจร ย่านาง ไพล ขมิ้นขาว ขมิ้นชัน จิง ว่านหางจระเข้ เป็นต้น พืชไม้ใช้สอย ได้แก่ ไผ่ หลุมพอ ตะเคียนทอง ยางนา ไข่เขียว เป็นต้น ดังแสดงในตารางที่ ๖-๗ และภาพประกอบที่ ๑๔ โดยแบ่งพืชเป็น ๙ กลุ่มพืช ดังนี้

ตารางที่ ๖ ผลการสำรวจชนิดพืชก่อนและหลังดำเนินงานในชุมชน

กลุ่มพืช	จำนวน (ชนิด) ก่อนดำเนินงาน	จำนวน (ชนิด) หลังดำเนินงาน	เพิ่มขึ้นชนิด/ครัวเรือน
๑. พืชรายได้	๑๕	๑๙	๔
๒. พืชอาหาร	๓๙	๔๕	๖
๓. พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	๗	๘	๑
๔. พืชสมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช	๑	๑	-
๕. พืชอาหารสัตว์	-	-	-
๖. พืชไม้ใช้สอย	๕	๑๐	๕
๗. พืชพลังงาน	๒	๒	-
๘. พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น	๔	๔	-
๙. พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ	๑	๑	-
รวม	๗๔	๙๐	๑๖

ตารางที่ ๗ ผลวิเคราะห์การปลูกพืช ๙ กลุ่มพืชในครัวเรือน จากการประชุมกลุ่ม ๒๐ ครัวเรือน

กลุ่มพืช	ชนิดพืช
๑. พืชรายได้ ๑๕ ชนิด	ยางพารา กาแฟ ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ มะม่วง จำปาตะ มะนาว กลั้ว ผักกูด มะละกอ มะพร้าว สละอินโด ใผ่ ตะไคร้ พริก ผักหวาน มะเขือ
๒. พืชอาหาร ๓๙ ชนิด	ข้าว ตะไคร้ ชিং ขมิ้น พริก มะนาว กะเพรา กลั้ว โหระพา ผักชี ฝรั่ง ตำลึง ผักหวาน ชะอม พริกไทย ผักเหมียง มะอึก คุณ(อ ดิบ) มะเขือพวง บอนส้ม ตะลิงปลิง ชะมวง ผักบุ้ง ผักชีล้อม มันปู ผักกูด ยี่ห่วย ฟักทอง ถั่วพู มะละกอ ผักเส้า มะม่วงหิม พานต์ ใผ่ กระเจียบแดง กระเจียบเขียว กวางตุ้ง จิก หมุยป่า หมุยเทศ มะกอกป่า คื่นหยา ผักบุ้ง กวางตุ้ง ผักชี คื่นช่าย มะกรูด
๓. พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ ๗ ชนิด	ฟ้าทะลายโจร ย่านาง ไพล ขมิ้นขาว ขมิ้นชัน ชিং ว่านหางจระเข้
๔. พืชสมุนไพรกำจัดศัตรูพืช ๑ ชนิด	ตะไคร้หอม

๕. พืชอาหารสัตว์	ไม่มี
๖. พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ ๑ ชนิด	ไผ่
๗. พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น ๔ ชนิด	ต้นปาล์มน้ำมัน จำปี จำปา สาวหยุด
๘. พืชไม้ใช้สอย ๕ ชนิด	ไผ่ หลุมพอ ตะเคียนทอง ยางนา ไข่เขียว พะยอม มะฮอกกานี ไม้แดง มะขาม พะยูง
๙. พืชพลังงาน ๒ ชนิด	ปาล์มน้ำมัน ไม้พินยางพารา

ภาพประกอบที่ ๑๔ การสำรวจ ๙ พืชผสมผสานบริเวณรอบบ้านของเกษตรกร จำนวน ๒๐ ครัวเรือน

๓. ภูมิปัญญาวิถีวัฒนธรรมพอเพียง

จากการวิเคราะห์ สถานการณ์ และ ปัญหา ในการผลิตพืชเศรษฐกิจหลักๆ หรือปัญหาในการทำงาน หรือ ความต้องการ ซึ่งผลการวิเคราะห์พืชที่มีปัญหาหรือต้องการพัฒนา ทั้งหมด ๑๐ ชนิด ได้แก่

๓.๑ กาแฟ มีปัญหาเรื่องราดำและเพลี้ยแป้งที่ใบกาแฟ

๓.๒ ทูเรียน มีปัญหาเรื่องหนอนเจาะเมล็ด

๓.๓ ลองกอง มีปัญหาเรื่องแมลงวันทอง ราดำ หนอนซอนใต้ผิวเปลือก

๓.๔ มังคุด มีปัญหาเรื่องเนื้อแก้ว ยางไหล

๓.๕ เงาะ มีปัญหาเรื่องผลร่วง

๓.๖ มะม่วง มีปัญหาเรื่องต้นตาย

๓.๗ จำปาตะ มีปัญหาเรื่องหนอนเจาะผล

๓.๘ มะนาว มีปัญหาเรื่องหนอนเจาะลำต้น

๓.๙ กล้วย มีปัญหาเรื่องโรคตายพราย

๓.๑๐ ผักกูด มีปัญหาเรื่องผลผลิตน้อย ข้อจำกัดคือ เกษตรกรไม่ต้องการใช้ปุ๋ยเคมี จึงใช้ปุ๋ยอินทรีย์ใส่ในแปลงผักกูด พี่เชษฐภักดิ์ในชุมชนที่เกษตรกรต้องการแก้ปัญหา ได้แก่ ปัญหาเรื่องผักกูดผลผลิตน้อย จึงได้ดำเนินการในแปลงเกษตรกร ดังแสดงในตารางที่ ๗ จำนวน ๕ ราย ได้แก่

๑. นายเกรีย เพชรเนียม หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓-๙๑๐๓-๐๐๐๙๘-๖๖-๕ บ้านเลขที่ ๙๗ ม.๕ ต.ทุ่งนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล พื้นที่ปลูกผักกูด ๐.๕ ไร่ ผักกูดอายุ ๑๕ ปี

๒. นายอาด มรรคาเขต หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓-๙๑๐๓-๐๐๐๙๘-๓๓-๙ บ้านเลขที่ ๕๕ ม.๕ ต.ทุ่งนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล พื้นที่ปลูกผักกูด ๑ ไร่ ผักกูดอายุ ๑ ปี

๓. นายสมาน เพชรเนียม หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓-๙๑๐๓-๐๐๐๙๘-๖๓-๑ บ้านเลขที่ ๖๓ ม.๕ ต.ทุ่งนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล พื้นที่ปลูกผักกูด ๐.๕ ไร่ ผักกูดอายุ ๒๐ ปี

๔. นางสาวนอริยะ มาลิกัน หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓-๙๑๐๓-๐๐๐๙๕-๙๖-๘ บ้านเลขที่ ๑๐๖ ม.๕ ต.ทุ่งนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล พื้นที่ปลูกผักกูด ๑ ไร่ ผักกูดอายุ ๑๕ ปี

๕. นายอุ่มมอด เส้นสัน หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน ๓-๙๑๐๓-๐๐๐๙๘-๔๖-๑ บ้านเลขที่ ๕๖ ม.๕ ต.ทุ่งนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล พื้นที่ปลูกผักกูด ๑.๕ ไร่ ผักกูดอายุ ๒๐ ปี

ดำเนินการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ให้แก่ผักกูดครั้งที่ ๑ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒ และครั้งที่ ๒ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๒ อัตราใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ ผลการเก็บข้อมูลผลผลิตผักกูด จากเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ๕ แปลง มีพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๔.๕ ไร่ เป็นการคิดเฉพาะต้นทุนผันแปร ได้แก่ ค่าแรงงาน และค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่นๆ พบว่า วิธีเกษตรกร มีต้นทุนรวม ๑,๑๕๐ บาท/ไร่ ได้ผลผลิต ๑๕๓.๓ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตขาย ณ ไร่นา เท่ากับ ๒๐ บาท/กิโลกรัม ผลตอบแทน ๓,๐๖๖ บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิ ๑,๙๑๖ บาท/ไร่ ส่วนวิธีแนะนำ ต้นทุนรวม ๑,๕๐๐ บาท/ไร่ ได้ผลผลิต ๑๗๕.๕ กิโลกรัม/ไร่ ราคาผลผลิตขาย ณ ไร่นา เท่ากับ ๒๐ บาท/กิโลกรัม ผลตอบแทน ๓,๕๑๐ บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิ ๒,๐๑๐ บาท/ไร่ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๘ และภาพประกอบที่ ๑๕

ตารางที่ ๘ ข้อมูลเปรียบเทียบต้นทุนในการผลิตพืช (คิดเฉพาะต้นทุนผันแปร)

รายการ	วิธีเกษตรกร	วิธีแนะนำ
	ต้นทุน (บาท/ไร่)	ต้นทุน (บาท/ไร่)
๑. ต้นทุนผันแปร		
๑.๑ ค่าแรงงาน		
๑) การเตรียมดิน	-	-
๒) การปลูก	-	-
๓) การดูแลรักษา	๓๐๐	๓๐๐
๔) การเก็บเกี่ยว	๑๐๐	๑๐๐
๕) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพ่นยา	๑๕๐	-
๑.๒ ค่าวัสดุและค่าใช้จ่ายอื่นๆ		
๑) ค่าพันธุ์	-	-
๒) ค่าปุ๋ยเคมี	-	-
๓) ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ไร้ละ ๔ กระสอบๆละ ๒๕ กก.	-	๘๐๐
๔) ค่ายากำจัดวัชพืช	-	-
๕) ค่ายาปราบศัตรูพืช	๓๐๐	-
๕) ค่าน้ำ	๓๐๐	๓๐๐
๒. ต้นทุนรวมต่อไร่	๑,๑๕๐	๑,๕๐๐
๓. ผลผลิต (กก./ไร่)	๑๕๓.๓	๑๗๕.๕
๔. ราคาผลผลิตที่เกษตรกรขายได้ ณ ไร่นา (บาท/กก.)	๒๐	๒๐
๕. ผลตอบแทนต่อไร่	๓,๐๖๖	๓,๕๑๐
๖. ผลตอบแทนสุทธิต่อไร่ (บาท)	๑,๙๑๖	๒,๐๑๐

หมายเหตุ ๑. เกษตรกรจำนวน ๕ ราย พื้นที่ปลูกทั้งหมด ๔.๕ ไร่

๒. ค่าปุ๋ยเคมีไม่มี เนื่องจากพื้นที่ปลูกพืชของเกษตรกรไม่มีการใส่ปุ๋ยใดๆ

๓. ค่าเตรียมดิน ค่าปลูก ไม่มีเนื่องจากผักกูดมีอายุ ๑-๒๐ ปี

๔. ผลผลิตตั้งแต่วันที่ ๑๓ กรกฎาคม - ๑๔ กันยายน ๒๕๖๒

ภาพประกอบที่ ๑๕ ผลผลิตผักกูด แปลงงานภูมิปัญญาวิถีชนพอเพียง

๔. ดำรงชีพพอเพียง

สำรวจข้อมูลการดำรงชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลการดำรงชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เก็บข้อมูลตัวแปรวัดความพอเพียงในการผลิตพืช สํารวจก่อนดำเนินงานเมื่อวันที่ ๒๕-๒๘ มีนาคม ๒๕๖๒ จากเกษตรกรจำนวน ๒๐ ครัวเรือน และสำรวจการปลูก ๙ พืชผสมผสานหลังดำเนินงาน วันที่ ๙-๑๓ กันยายน ๒๕๖๒ ซึ่งผลการเปรียบเทียบข้อมูลการดำรงชีพ ดังนี้

๔.๑ ข้อมูลครัวเรือนและการประกอบอาชีพ

จากการเก็บข้อมูลครัวเรือนและการประกอบอาชีพ พบว่า เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย ๔๓.๖๕ ปี จบการศึกษา ตั้งแต่ ป.๔ – ป.ตรี จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ๓-๗ คน มีสมาชิกในครัวเรือนทำการเกษตร ๑-๓ คน มีที่ดินใช้ประโยชน์ทั้งหมด ๒๕๘.๗๕ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัย ๑๒.๗๕ ไร่ แปลงทำการเกษตร ๒๓๖ ไร่ เป็นที่อื่นๆ ๑๐ ไร่ โดยเป็นพื้นที่ปลูกพืช ๑๐ ไร่ เลี้ยงปลา เลี้ยงแพะ และเลี้ยงไก่ ดังแสดงในตารางที่ ๙

ตารางที่ ๙ ข้อมูลครัวเรือนและการประกอบอาชีพจากเกษตรกร จำนวน ๒๐ ราย

อายุ (ปี)	จบการศึกษา	จำนวนสมาชิก (คน)	สมาชิกทำการเกษตร (คน)	มีที่ดินใช้ประโยชน์ทั้งหมด (ไร่)	แปลงที่อาศัย (ไร่)	แปลงทำเกษตร (ไร่)	เป็นที่อื่นๆ (ไร่)	ปลูกพืช (ไร่)	ประมง (ตัว)	แพะ (ตัว)	สัตว์ปีก (ตัว)	อาชีพอื่นๆ
๔๓.๖๕	ป.๔-ป.ตรี	๓-๗	๑-๓	๒๕๘.๗๕	๑๒.๗๕	๒๓๖	๑๐	๒๑๖	๖๐๐	๑๕	๑๙๒	๕

๔.๒ ความคิดเห็นเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การรู้จักแบ่งปัน ทั้งทรัพย์สินและความรู้ ความพอใจในสิ่งที่มี ทำงานที่เหมาะสมกับความสามารถของตนเอง เก็บออมและใช้ชีวิตให้สมดุลกับสังคมปัจจุบัน ความพอดีที่ไม่มากหรือน้อยจนเกินไป การตัดสินใจเกี่ยวกับความพอเพียงอย่างมีเหตุผล การเตรียมตัวให้พร้อมกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น กินทุกอย่างที่ปลูก ปลูกทุกอย่างที่กิน เหลือกินเอาไปขาย ให้เพื่อนบ้าน พอกิน พอใช้ทำงานพอดีกับตัวเอง รู้จักใช้จ่ายประหยัดและไม่เบียดเบียนผู้อื่น การอยู่แบบพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ในสิ่งที่ไม่จำเป็น และรู้จักที่จะต่อยอดให้เป็นประโยชน์สูงสุด การพึ่งตนเอง

เกษตรกรได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเรื่องของความขยัน ประหยัด อุดม และใช้ชีวิตให้สมดุลกับสังคมปัจจุบัน ปลูกผักกินเอง เลี้ยงสัตว์เป็นอาหาร เหลือกินแบ่งเพื่อนบ้าน ประหยัด อุดม ไม่ฟุ้งเฟ้อ ปลูกพืชมาทำอาหารด้วยตัวเอง แบ่งปันพืชให้เพื่อนบ้าน ซื่อสัตย์ต่อตนเองและครอบครัว ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

๔.๓ รายได้รอบปีที่ผ่านมาของชุมชน

จากการเก็บข้อมูลรายได้รอบปีที่ผ่านมาของชุมชนก่อนดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรรวมเท่ากับ ๒,๙๕๓,๙๔๐ บาท/ปี รายได้เฉลี่ย ๑๔๗,๖๙๗ บาท/ครัวเรือน เป็นรายได้ที่มาจากภาคเกษตรรวม ๑,๗๕๗,๕๐๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๘๗,๘๗๕ บาท/ครัวเรือน รายได้นอกภาคเกษตรรวม ๑,๑๙๖,๔๔๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๕๙,๘๒๒ บาท/ครัวเรือน หลังดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีรายได้จากภาคเกษตรรวมเท่ากับ ๒,๙๙๘,๖๗๐ บาท/ปี รายได้เฉลี่ย ๑๔๙,๙๓๓ บาท/ครัวเรือน เป็นรายได้ที่มาจากภาคเกษตรรวม ๑,๗๙๘,๘๐๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๘๙,๙๔๐ บาท/ครัวเรือน รายได้นอกภาคเกษตรรวม ๑,๑๙๙,๘๗๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๕๙,๙๙๓ บาท/ครัวเรือน ดังแสดงตารางที่ ๑๐

ตารางที่ ๑๐ รายได้รอบปีที่ผ่านมาของชุมชน เกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย

รายได้จาก	ก่อนดำเนินงาน		หลังดำเนินงาน	
	รายได้รวม บาท/ปี	รายได้เฉลี่ย บาท/ครัวเรือน	รายได้รวม บาท/ปี	รายได้เฉลี่ย บาท/ครัวเรือน
ภาคเกษตร	๑,๗๕๗,๕๐๐	๘๗,๘๗๕	๑,๗๙๘,๘๐๐	๘๙,๙๔๐
นอกภาคเกษตร	๑,๑๙๖,๔๔๐	๕๙,๘๒๒	๑,๑๙๙,๘๗๐	๕๙,๙๙๓
รายได้รวม	๒,๙๕๓,๙๔๐	๑๔๗,๖๙๗	๒,๙๙๘,๖๗๐	๑๔๙,๙๓๓

หมายเหตุ รายได้จากภาคเกษตร ได้แก่ รายได้จากพืช สัตว์ ประมง รายได้นอกภาคเกษตร ได้แก่ จาก เงินเดือน อสม. ค้าขาย กรรมกรกลุ่มต่างๆ รับจ้างต่างๆ

๔.๔ รายการค่าใช้จ่ายรวม

จากการสัมภาษณ์ก่อนดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายรวม ๑๒๖,๙๗๓ บาท/ปี เฉลี่ย ๖,๓๔๙ บาท/ครัวเรือน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยคอกมากที่สุดรวม ๔๕,๒๓๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๒,๒๖๒ บาท/ครัวเรือน รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีรวม ๓๘,๕๒๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๑,๙๒๖ บาท/ครัวเรือน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวม ๒๔,๕๐๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๑,๒๒๕ บาท/ครัวเรือน ส่วนผลการสัมภาษณ์เกษตรกรหลังดำเนินการ พบว่า เกษตรกรมี

รายจ่ายรวม ๗๘,๖๙๕ บาท/ปี เฉลี่ย ๓,๙๓๕ บาท/ครัวเรือน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยคอกมากที่สุดรวม ๓๐,๐๐๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๑,๕๐๐ บาท/ครัวเรือน รองลงมาคือค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเคมีรวม ๑๕,๓๒๐ บาท/ปี เฉลี่ย ๗๖๖ บาท/ครัวเรือน และค่าใช้จ่ายอื่นๆ รวม ๒๐,๑๒๕ บาท/ปี เฉลี่ย ๑,๐๐๖ บาท/ครัวเรือน ดังแสดงตารางที่ ๑๑

ตารางที่ ๑๑ รายการค่าใช้จ่ายรอบปีที่ผ่านมาของชุมชน เกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย

รายจ่าย	ก่อนดำเนินงาน		หลังดำเนินงาน	
	รายจ่ายรวม บาท/ปี	รายจ่ายเฉลี่ย บาท/ครัวเรือน	รายจ่ายรวม บาท/ปี	รายจ่ายเฉลี่ย บาท/ครัวเรือน
ภาคเกษตร	๑๔๗,๕๑๐	๗,๓๗๕.๕	๑๓๒,๕๗๓	๖,๖๒๘
นอกภาคเกษตร	๒๕๗,๘๐๐	๑๒,๘๙๐	๒๖๕,๔๔๕	๑๓,๒๗๒
รายจ่ายรวม	๔๐๕,๓๑๐	๒๐,๒๖๕.๕	๓๙๘,๐๑๘	๑๙,๙๐๐

หมายเหตุ รายจ่ายจากภาคเกษตร ได้แก่ รายจ่ายซื้อพันธุ์พืช ซื้อปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ ค่าสารเคมี ค่าพันธุ์สัตว์/ปลา ค่าอาหารสัตว์/ปลา รายจ่ายนอกภาคเกษตร ได้แก่ ค่าจ่ายกับข้าว ค่าน้ำมันรถ ค่ารถไปโรงเรียนของลูก ฯลฯ

๔. การประเมินคะแนนการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านพื้นฐานการผลิตพืชและการดำรงชีพ ก่อนดำเนินงานและหลังดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีความสมดุลระหว่างรายได้และรายจ่าย ความสามารถในการผลิตพืชอาหารได้ด้วยตนเองและปริมาณความหลากหลายของการผลิตพืชที่พอเพียงต่อการใช้ประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๐๕ และ ๓.๔๐ คะแนน ตามลำดับ

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านพืชกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เพื่อนบ้าน และสังคม ก่อนดำเนินงานและหลังดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีการช่วยเหลือเพื่อนบ้านในการผลิตพืช ได้แก่ แบ่งปันผลผลิต พันธุ์พืช ให้คำปรึกษา เครื่องมือ แรงงาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการผลิตพืช เช่น สามี ภรรยา เยาวชน ผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมกับชุมชนและราชการในกิจกรรมเกี่ยวกับพืช มีคะแนนอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๔๔ และ ๓.๖๕ คะแนน ตามลำดับ

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านพืชกับความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ ก่อนดำเนินงานและหลังดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีการใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในแปลงปลูกพืช การหาเศษพืช ฟางข้าว คลุมหน้าดินในแปลงปลูก มีการใส่ปุ๋ยในดินแปลงปลูกพืช และมีการใช้น้ำอย่างประหยัด อยู่ในระดับปานกลางมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๘๒ และ ๒.๓๖ คะแนน ตามลำดับ

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านพืชกับความสุขมวลรวม ก่อนดำเนินงานและหลังดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อผลของการทำอาชีพปลูกพืช ที่เกิดกับตนเองและครอบครัว เช่น ทำให้ได้คิดดีทำดี ได้พบปะบุคคลต่างๆ การทำให้มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น มีความพอใจต่อความร่วมมือของคนในชุมชนในพัฒนาการผลิตพืช เช่น การช่วยกันรักษาป่าชุมชน การเสียสละ การฟื้นฟู

รักษาวัฒนธรรมด้านพืช มีความพอใจต่อการส่งเสริมให้นักเรียน ได้ศึกษาเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืชของชุมชน มีความพอใจในการจัดการแก้ปัญหาเรื่องโรคพืชของหน่วยงานและชุมชน อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๕๖ และ ๓.๖๘ คะแนน ตามลำดับ

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านความมีภูมิคุ้มกันในการผลิตพืช ก่อนดำเนินงานและหลังดำเนินงาน พบว่า ความเสียหายเมื่อเกิดน้ำท่วมฉับพลันหรือภัยแล้งในแปลงพืช ความเสียหายเมื่อเกิดศัตรูพืชระบาดอย่างรุนแรง ความเสียหายเมื่อเกิดราคาผลผลิตของพืชชนิดใดชนิดหนึ่งตกต่ำระดับปานกลาง ความเสียหายเมื่อเกิดผลผลิตของพืชชนิดใดชนิดหนึ่งน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้ ความเสียหายเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายส่งเสริมการปลูกพืชของรัฐบาล /หน่วยงานท้องถิ่น ความเสียหายจากกิจการของบริษัทเอกชน รายใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อการผลิตพืช ความเสียหายเมื่อเกิดการโฆษณาหรือชักชวนให้ซื้อปุ๋ย/สารเคมี มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๙๖ และ ๓.๓๖ คะแนน ตามลำดับ

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันจากการมีต้นทุนหรือสินทรัพย์ในการดำรงชีพ ก่อนดำเนินงาน พบว่า ด้านทุนมนุษย์ เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการทำ การผลิตพืช เช่น การขยายพันธุ์พืช การผลิตปุ๋ยหมัก/ชีวภาพ สารสกัด ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้ปุ๋ย การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต การได้ไปอบรมดูงาน และการหาความรู้จากสื่อต่างๆเกี่ยวกับการปลูกพืช ความสามารถในการพูดในที่ชุมชนหรือเวลาการประชุม ด้านทุนการเงิน การมีออมเงินเพื่อไว้ลงทุนทำการปลูกพืช การมีเงินทุน กู้ยืมมาทำการปลูกพืช การได้รับการช่วยเหลือวัสดุและการลงทุนในการปลูกพืชจากภาครัฐ ทุนธรรมชาติ ความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ใช้ปลูกพืช ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ เช่น ไล่เดือน ศัตรูธรรมชาติ พืชผลในธรรมชาติ ความเป็นกรดต่างของดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช ทุนทางกายภาพ ความพอเพียงของน้ำที่ใช้ในการปลูกพืช ความสะดวกในการเดินทางไปไหนมา ความพอเพียงของไฟฟ้าที่มีใช้เพื่อการปลูกพืช ทุนทางสังคม การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในชุมชนและนอกชุมชน การเข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานต่างๆ การได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกลุ่มเกษตรกร มีคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๑๒ คะแนน ส่วนหลังดำเนินงาน พบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับมาก คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๖๓ คะแนน

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านความมีเหตุผล รอบรู้ และคุณธรรม ก่อนดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีความสามารถในการตัดสินใจเลือกชนิดพืช พันธุ์พืช เตรียมดิน ให้น้ำพืช ความสามารถในการตัดสินใจในการซื้อปุ๋ย สารเคมี การค้นคว้า หาความรู้ คาดการณ์ ประเมินผล ก่อนทำการปลูกพืช การตรวจสอบติดตามการปลูกพืชและการสืบหาสาเหตุของปัญหา การบันทึกข้อมูลและการจัดทำบัญชีต้นทุน รายได้ การขายผลผลิตที่ไม่มีสารพิษตกค้าง การไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งไม่ต้องการในแปลงปลูกของเพื่อนบ้าน การปฏิบัติดูแลรักษาพืชให้ตรงตามแผนงานหรือมาตรฐานที่ร่วมกันวางไว้กับเจ้าหน้าที่ ความสำเร็จในการปรับปรุงดินให้ดีขึ้น ความสำเร็จในการลดต้นทุนและสร้างกำไร ความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต ความสำเร็จในการแก้ปัญหาศัตรูพืช อยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๒๐ คะแนน ส่วนหลังดำเนินงาน พบว่า เกษตรกรมีคะแนนด้านความมีเหตุผล รอบรู้ และคุณธรรมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๗๔ คะแนน

ผลการประเมินการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช ด้านการนำหลักทรงงานในหลวง ร.๙ มาใช้ ก่อนดำเนินงาน ด้านพฤติกรรมตนเองและครอบครัว เศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเอง การพออยู่พอกิน ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ทำงานอย่างมีความสุข ด้านสังคมชุมชน การมีส่วนร่วม เพื่อส่วนรวม การรู้จักสามัคคี จริใจต่อกัน ระเบิดจากข้างใน ปลูกป่าในใจคน ขาดทุนคือกำไร บริการรวมที่จุดเดียว ด้านการผลิตพืช ความเพียร ทำให้ง่ายได้ประโยชน์สูงสุด ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ภูมิสังคม ไม่ติดตำรา ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติปราบธรรมชาติ องค์กรรวม พบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๙๐ คะแนน หลังดำเนินงาน พบว่า มีคะแนนอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๒ คะแนน ดังแสดงในตารางที่ ๑๒

ตารางที่ ๑๒ การประเมินการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการผลิตพืช

ตัวแปร	ก่อน	หลัง
	คะแนน	คะแนน
พื้นฐานการผลิตพืชและการดำรงชีพ		
๑. สมดุลระหว่าง รายได้และรายจ่าย	๒.๙๕	๓.๐๕
๒. ความสามารถในการผลิตพืชอาหารได้ด้วยตนเอง	๓.๑๕	๓.๓๕
๓. ปริมาณและความหลากหลายของการผลิตพืชที่เพียงพอต่อความต้องการใช้ประโยชน์ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม (๙ พืชผสมผสาน)	๓.๐๕	๓.๘๐
ค่าเฉลี่ย	๓.๐๕	๓.๔๐
พืชกับความเป็นอยู่ในครอบครัว เพื่อนบ้าน และสังคม		
๔. การช่วยเหลือเพื่อนบ้านในการผลิตพืช ได้แก่ แบ่งปันผลผลิต พันธุ์พืช ให้คำปรึกษา เครื่องมือ แรงงาน	๓.๖	๓.๙๐
๕. การมีส่วนร่วมของสมาชิกครอบครัวในการผลิตพืช เช่น สามี ภรรยา เยาวชน ผู้สูงอายุ	๓.๗	๓.๙๐
๖. การมีส่วนร่วมกับชุมชนและราชการในกิจกรรมเกี่ยวกับพืช	๓.๖	๓.๗๕
๗. การประกอบอาชีพที่อื่นๆที่สร้างความเดือดร้อนกับเพื่อนบ้านที่ปลูกพืช (มากที่สุด คะแนน ๑ น้อยที่สุด คะแนน ๕)	๒.๘๕	๓.๐๕
ค่าเฉลี่ย	๓.๔๔	๓.๖๕
พืชกับความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ		
๘. การใส่ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ในแปลงปลูกพืช การหาเศษพืช ฟางข้าว คลุมหน้าดินในแปลง ปลูก	๒.๘๕	๓.๓๐
๙. การใส่ปูนขาวในดินแปลงปลูกพืช	๒.๒	๒.๕๐
๑๐. การใช้น้ำอย่างประหยัด	๓.๔	๓.๖๕
ค่าเฉลี่ย	๒.๘๒	๒.๓๖
พืชกับความสุขมวลรวม		
๑๑. ความพึงพอใจต่อผลของการทำอาชีพปลูกพืช ที่เกิดกับตนเองและครอบครัว เช่น ทำ ให้ได้คิดดีทำได้ ได้พบปะบุคคลต่างๆ การทำให้มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น	๓.๘	๓.๙๐
๑๒. ความพอใจต่อความร่วมมือของคนในชุมชนในพัฒนาการผลิตพืช เช่น การช่วยกัน รักษาป่าชุมชน การเสียสละ การฟื้นฟูรักษาวัฒนธรรมด้านพืช	๓.๗๕	๓.๙๕
๑๓. ความพอใจต่อการส่งเสริมให้นักเรียน ได้ศึกษาเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืชของ ชุมชน	๓.๗	๓.๘๐
๑๔. ความพอใจในการจัดการแก้ปัญหาเรื่องโจรลักขโมยผลผลิตพืชของหน่วยงานและ ชุมชน	๓.๐	๓.๐๕
ค่าเฉลี่ย	๓.๕๖	๓.๖๘
ความมีภูมิคุ้มกันในการผลิตพืช		
(เกิดเหตุการณ์นั้นๆแล้วเกิดความเสียหาย เสียหายมากที่สุด คะแนน ๑ น้อยที่สุด คะแนน		

๕)		
ภาวะผลกระทบอย่างทันทีทันใด		
๑๕. ความเสียหายเมื่อเกิดน้ำท่วมฉับพลันหรือภัยแล้งในแปลงพืช	๒.๘๕	๓.๓๕
๑๖. ความเสียหายเมื่อเกิดศัตรูพืชระบาดอย่างรุนแรง	๒.๙	๒.๙๕
ภาวะแนวโน้มตามฤดูกาล		
๑๗. ความเสียหายเมื่อเกิดราคาค่าผลของพืชชนิดใดชนิดหนึ่งตกต่ำ	๓.๔	๔.๔๕
๑๘. ความเสียหายเมื่อเกิดผลผลิตของพืชชนิดใดชนิดหนึ่งน้อยกว่าที่คาดการณ์ไว้	๓.๒	๔.๑๐
ภาวะผลการกระทบจากการเปลี่ยนแปลงจากหน่วยงานต่างๆ		
๑๙. ความเสียหายเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายส่งเสริมการปลูกพืชของรัฐบาล / หน่วยงานท้องถิ่น	๓.๒๕	๓.๓๕
๒๐. ความเสียหายจากกิจการของบริษัทเอกชนรายใหญ่ที่จะส่งผลกระทบต่อการผลิตพืช	๒.๕๕	๒.๖๐
๒๑. ความเสียหายเมื่อเกิดการโฆษณาหรือชักชวนให้ซื้อปุ๋ย/สารเคมี	๒.๕๕	๒.๖๐
ค่าเฉลี่ย	๒.๙๖	๓.๓๖
การสร้างภูมิคุ้มกันจากการมีต้นทุน/สินทรัพย์ในการดำรงชีพ		
ทุนมนุษย์		
๒๒. ความรู้ความสามารถในการทำการผลิตพืช เช่น การขยายพันธุ์พืช การผลิตปุ๋ยหมัก/ ชีวภาพ สารสกัด ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้ปุ๋ย การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต	๒.๗๕	๓.๐๕
๒๓. การได้ไปอบรมดูงาน และการหาความรู้จากสื่อต่างๆเกี่ยวกับการปลูกพืช	๓.๑๕	๓.๘๕
๒๔. ความสามารถในการพูดในที่ชุมชนหรือเวลาการประชุม	๒.๕๕	๓.๐๕
ทุนการเงิน		
๒๕. การมีออมเงินเพื่อไว้ลงทุนทำการปลูกพืช	๒.๘๕	๓.๑๐
๒๖. การมีเงินทุนกู้ยืมมาทำการปลูกพืช	๒.๓๐	๒.๕๕
๒๗. การได้รับการช่วยเหลือวัสดุและการลงทุนในการปลูกพืชจากภาครัฐ	๒.๑๐	๓.๑๐
ทุนธรรมชาติ		
๒๘. ความอุดมสมบูรณ์ของดินที่ใช้ปลูกพืช	๓.๗๐	๓.๘๐
๒๙. ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในธรรมชาติ เช่น ไล่เตียน ศัตรูธรรมชาติ พืชผลในธรรมชาติ	๓.๖๐	๔.๐๐
๓๐. ความเป็นกรดต่างของดินที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช	๒.๘๐	๓.๑๐
ทุนทางกายภาพ		
๓๑. ความพอเพียงของน้ำที่ใช้ในการปลูกพืช	๓.๖๕	๓.๙๕
๓๒. ความสะดวกในการเดินทางไปในไร่นา	๓.๘๕	๔.๐๕
๓๓. ความพอเพียงของไฟฟ้าที่มีใช้เพื่อการปลูกพืช	๓.๖๐	๓.๘๕
ทุนทางสังคม		

๓๔. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆในชุมชนและนอกชุมชน	๓.๗๐	๔.๒๐
๓๕. การเข้าร่วมโครงการกับหน่วยงานต่างๆ	๓.๔๕	๔.๕๕
๓๖. การได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกลุ่มเกษตรกร	๒.๗๕	๔.๒๕
ค่าเฉลี่ย	๓.๑๒	๓.๖๓
ความมีเหตุผลและการใช้เหตุ ใช้ผล		
๓๗. ความสามารถในการตัดสินใจเลือกชนิดพืช พันธุ์พืช เตรียมดิน ให้น้ำพืช	๓.๒๐	๓.๕๕
๓๘. ความสามารถในการตัดสินใจในการซื้อปุ๋ย สารเคมี	๓.๓๕	๓.๗๕
ความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง		
๓๙. การค้นคว้า หาความรู้ คาดการณ์ ประเมินผล ก่อนทำการปลูกพืช	๓.๑๕	๔.๐๐
๔๐. การตรวจสอบติดตามการปลูกพืชและการสืบหาสาเหตุของปัญหา	๓.๑๕	๓.๘๐
๔๑. การบันทึกข้อมูลและการจัดทำบัญชีต้นทุนรายได้	๒.๑๐	๒.๙๐
คุณธรรม		
๔๒. การขายผลผลิตที่ไม่มีสารพิษตกค้าง	๓.๓๕	๔.๖๐
๔๓. การไม่ทิ้งขยะหรือสิ่งไม่ต้องการในแปลงปลูกของเพื่อนบ้าน	๓.๕๐	๔.๗๐
๔๔. การปฏิบัติดูแลรักษาพืชให้ตรงตามแผนงานหรือมาตรฐานที่ร่วมกันวางไว้กับเจ้าหน้าที่	๓.๕๕	๓.๙๕
ความเพียร		
๔๕. ความสำเร็จในการปรับปรุงดินให้ดีขึ้น	๓.๔๕	๔.๑๐
๔๖. ความสำเร็จในการลดต้นทุนและสร้างกำไร	๓.๓๐	๓.๘๐
๔๗. ความสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต	๓.๔๐	๓.๗๕
๔๘. ความสำเร็จในการแก้ปัญหาศัตรูพืช	๒.๙๕	๓.๓๐
ค่าเฉลี่ย	๓.๒๐	๓.๗๔
การนำหลักทรงงานในหลวง ร.๙ มาใช้		
๔๙. ด้านพฤติกรรมตนเองและครอบครัว เศรษฐกิจพอเพียง การพึ่งตนเอง การพออยู่พอกิน ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ทำงานอย่างมีความสุข	๔.๐๕	๔.๔๕
๕๐. ด้านสังคมชุมชน การมีส่วนร่วม เพื่อส่วนรวม การรู้จัก สามัคคี จริ่งใจต่อกัน ระเบิดจากข้างใน ปลูกป่าในใจคน ขาดทุนคือกำไร บริการรวมที่จุดเดียว	๓.๙๐	๔.๓๕
๕๑. ด้านการผลิตพืช ความเพียร ทำให้ง่ายได้ประโยชน์สูงสุด ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ภูมิสังคม ไม่ติดตำรา ใช้ธรรมชาติ ช่วยธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติปราบปรามธรรมชาติ	๓.๗๕	๔.๑๕
ค่าเฉลี่ย	๓.๙๐	๔.๓๒

หมายเหตุ คะแนน ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับมากที่สุด คะแนน ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง ระดับมาก คะแนน ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง ระดับปานกลาง คะแนน ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง ระดับน้อย และคะแนน ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

๓.๓ กิจกรรมศูนย์เรียนรู้การผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล

กิจกรรมจัดทำแปลงต้นแบบ ๙ พืชผสมผสาน มีพื้นที่ดำเนินงาน ๑๕ ไร่ สภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ฤดูฝนน้ำไหลผ่านปริมาณมาก ดำเนินการปลูกพืช ๙ กลุ่ม ได้แก่ พืชอาหาร พืชรายได้ พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ พืชสมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ พืชไม้ใช้สอย พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่นพื้นเมือง พืชพลังงาน และพืชอาหารสัตว์ ดังแสดงในตารางที่ ๑๓ และภาพประกอบที่ ๑๖

ตารางที่ ๑๓ รายชื่อพืชแปลงต้นแบบการปลูกพืช ๙ พืชผสมผสาน

ลำดับที่	กลุ่มพืช	รายชื่อพืช
๑.	พืชอาหาร	ถั่วลิสง พริก มะเขือ โหระพา กะเพรา ข่า ขมิ้น ตะไคร้ ผักหวาน มะม่วงหิมพานต์ มะกรูด มันปู ชะอม ชะมวง แคน หนุ่ยเทศ มะรุ้ม ผักบุ้ง ผักคะน้า ถั่วฝักยาว ถั่วพู กวางตุ้ง
๒.	พืชรายได้	ฝรั่งกิมจู ฝรั่งแป้นสีทอง มะละกอแขกดำศรีสะเกษ มะละกอแขกนวล กล้วย
๓.	พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ	บัวบก ใผ่น้ำ รากเจตตัน ฟ้าทะลายโจร ขมิ้นชัน ขมิ้นชัน ไพล
๔.	พืชสมุนไพรป้องกันกำจัดศัตรูพืช	ยาสูบ ตะไคร้หอม
๕.	พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ	หญ้าแฝก
๖.	พืชไม้ใช้สอย	ตะเคียนทอง แคนา มะฮอกกานี
๗.	พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่นพื้นเมือง	หมากพลูตึกแตง กาหลง กระโดน หว่า กระท้อน จำปาตะ
๘.	พืชพลังงาน	ปาล์มน้ำมัน
๙.	พืชอาหารสัตว์	หญ้ารูซี่ หญ้าอะตราตัม หญ้าพีแคทูลัม หญ้าเนเปียร์ ปากช่อง ๑ อ้อยอาหารสัตว์

ภาพประกอบที่ ๑๖ แปลง ๙ พืชผสมผสานใน ศวพ.สตูล

ผลผลิตแปลงศูนย์เรียนรู้ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๒ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึง เดือนสิงหาคม ๒๕๖๒ มีผลผลิตสะสมได้ ๕.๗๕ กิโลกรัม ผักหวาน จำนวน ๕.๓๖ กิโลกรัม ชะมวง จำนวน ๔.๖๕ กิโลกรัม มะม่วงหิมพานต์ จำนวน ๕.๕๓ กิโลกรัม ยอดมันปู จำนวน ๒.๑๒ กิโลกรัม ดอกแค จำนวน ๓.๒๕ กิโลกรัม ถั่วฝักยาว จำนวน ๑๗๔ กิโลกรัม ผักบุ้ง จำนวน ๓๑ กิโลกรัม กระบี่ จำนวน ๑๑ กิโลกรัม ตะไคร้ จำนวน ๕๐ กิโลกรัม ฝรั่ง จำนวน ๑๓.๙๕ กิโลกรัม และกล้วย จำนวน ๒๓.๒๐ กิโลกรัม ดังแสดงในตารางที่ ๑๔

ตารางที่ ๑๔ ผลผลิตแปลงศูนย์เรียนรู้ ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๑ ถึง เดือนสิงหาคม ๒๕๖๒

เดือน	ผลผลิต(กก.)											
	ชะอม	ผักหวาน	ชะมวง	ยอด มะม่วงหิม พานต์	ยอดมันปู	ดอกแค	ถั่วฝักยาว	ผักบุ้ง	กระบี่	ตะไคร้	ฝรั่ง	กล้วย
พ.ย.	๐.๗	๐.๗	๐.๗	๐.๖	ตัดแต่งกิ่ง	ตัดแต่งกิ่ง	-	-	-	-	-	-
ธ.ค.	ตัดแต่ง กิ่ง	๐.๗๖	๑	๐.๔๖	๐.๒	-	-	-	-	-	-	-
ม.ค.	๐.๗	๐.๓	๐.๕	-	๑.๒	๐.๓	-	-	-	-	-	-
ก.พ.	๐.๔๓	๐.๔๒	๐.๕	-	๐.๕	๐.๗๔	-	-	-	-	-	-
มี.ค.	-	-	-	๐.๗	-	๐.๓๕	-	-	-	-	-	-
เม.ย.	๐.๔	-	-	๐.๕๗	-	-	-	-	-	-	-	-
พ.ค.	๑.๑๔	๑	๐.๕๕	๑.๑	๐.๒๒	๑.๔๒	๕๐.๐๐	-	-	-	๒.๗๖	-
มิ.ย.	๑.๒๗	๐.๖๘	๐.๖๖	๑.๑๒	ตัดแต่งกิ่ง	๐.๒๘	๔๐.๐๐	-	-	๕๐.๐๐	๑.๔๑	๖.๐๐
ก.ค.	๑.๑๑	๑.๕	๐.๗๔	๐.๙๘	-	๐.๑๖	๓๐.๐๐	๓๑.๐๐	๑๑.๐๐	-	๒.๒๖	๑๑.๓๐
ส.ค.	๐.๙๘	๐.๙๖	๐.๗๘	๐.๕๘	๐.๔๕	๐.๓๘	๕๔.๐๐	-	-	-	๗.๕๒	๕.๙๐
รวม	๕.๗๕	๕.๓๖	๔.๖๕	๕.๕๓	๒.๑๒	๓.๒๕	๑๗๔.๐๐	๓๑.๐๐	๑๑.๐๐	๕๐.๐๐	๑๓.๙๕	๒๓.๒๐

๓.๔ อบรม ศึกษาดูงาน เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่เกษตรกร

โครงการอบรม หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตพืชจากผลงานวิจัยของกรมวิชาการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่เกษตรกร และเพื่อการผลิตพืชของเกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตต่อหน่วย ยกระดับสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้า

ดำเนินการเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ ณ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูล ม.๒ ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล มีผู้เข้าร่วมการอบรมจำนวนทั้งสิ้น ๑๐๑ คน โดยหลักสูตรมีเนื้อหาการบรรยาย ๒ วิชา คือ ๑) การผลิตพืชโดยใช้ชีววิธีเพื่อลดการใช้สารเคมี และ ๒) การผลิตพันธุ์พืช ๙ กลุ่ม ดังแสดงภาพประกอบที่ ๑๗

ภาพประกอบที่ ๑๗ การอบรมหลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตพืชตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ผลการประเมินความรู้ในการอบรมแบ่งออกเป็นทดสอบก่อนและหลังอบรมโดยใช้แบบทดสอบจำนวน ๑๐ ข้อๆ ละ ๑ คะแนน ก่อนการอบรม พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้คะแนนเฉลี่ย ๕.๓๐ คะแนน หลังอบรมมีคะแนนเฉลี่ย ๘.๖๐ คะแนน ดังแสดงในตารางที่ ๑๕

ตาราง ๑๕ การประเมินความรู้ ก่อน/หลังการอบรม

ทดสอบความรู้	คะแนนเต็ม	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	ค่าเฉลี่ย
ก่อนอบรม	๑๐	๔	๗	๕.๓๐
หลังอบรม	๑๐	๘	๑๐	๘.๖๐

๓.๕ กิจกรรมเวทีสัญจรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชุมชน แผนดำเนินงาน ๓๐ ครั้ง ดังนี้

ศพ.สต.ร่วมกับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จัดเวทีวิจัยสัญจร จำนวน ๓๐ ครั้ง โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนี้

๑) “ของฝากจากเพื่อนบ้าน” คือการนำสิ่งของ เช่น พันธุ์พืช หรืออาหาร ไปฝากเจ้าของบ้าน สถานที่จัดเวที เพื่อรื้อฟื้นวัฒนธรรมการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

๒) “เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน” คือการให้เจ้าของสถานที่จัดเวทีเล่าประวัติ เรื่องราว ครอบครัว ข้อคิด การต่อสู้ฝ่าฟันจนประสบความสำเร็จ เพื่อการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล และได้หลักความคิดการดำรงชีพ

๓) “แลกเปลี่ยน เรียนรู้ ภูมิปัญญาการทำเกษตร” คือการเยี่ยมชมแปลงปลูกพืชในบ้าน ที่จัดเวทีพร้อมกับชักนำให้มีการแสดงความคิดเห็น อภิปราย วิธีการดูแลรักษา หรือวิธี แก้ปัญหาพืชที่ปรากฏอยู่ข้างหน้าเพื่อการศึกษา เรียนรู้ แบ่งปันภูมิปัญญาความรู้ ประสบการณ์ การสาธิตความรู้วิชาการ

๔) “รายงานความก้าวหน้าการวิจัยและพัฒนา” คือการให้ผู้ร่วมเวทีได้นำเสนอ ความก้าวหน้างานวิจัย เพื่อแลกเปลี่ยนผลการทดลอง และฝึกการเป็นวิทยากร

ครั้งที่ ๑ จัดที่สวนของนายยะโกบ ใจดี บ้านเลขที่ ๗/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อควนกาหลง จ.สตูล. โดยมีกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ของฝากจากเจ้าของบ้าน

นางสาวปรียา ไบหมุด นำต้นพริกมาฝาก ๕ ต้น นางสาวปิยน ใจดี นำขนมกล้วยทอดมาฝากเจ้าของบ้าน และศพ.สตูล นำต้นมะนาว ๒ ต้น มาฝากเจ้าของบ้าน

กิจกรรมที่ ๒ เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน

นายยะโกบ ใจดี เล่าว่า มีต้นลองกองอยู่ ๑๕ ต้น แต่ประสบปัญหาหนอนซอนใบลองกอง เคยแก้ปัญหาด้วยการฉีดพ่นด้วยน้ำ หนอนซอนใบลดลง แต่ระยะเวลาหนึ่งก็กลับมาใหม่

กิจกรรมที่ ๓ ศึกษาดูงานแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน

เกษตรกรแลกเปลี่ยนความรู้ในการกำจัดหนอน โดยนายยุทธนา มาลินี แนะนำ ให้ใช้น้ำยาล้างจาน ซ็อน ๑ โต๊ะ ผสมกับน้ำเปล่า ๒๐ ลิตร ฉีดพ่น นายสาหนิ หมดหลี แนะนำให้ใช้น้ำหมักยาสูบ ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๒๐ ลิตร แล้วแนะนำฉีดพ่น เจ้าหน้าที่ให้เกษตรกรใช้ไส้เดือนฝอย *Steinernema carpocapsae* อัตรา ๕๐ ล้านตัว /๑ กระป๋อง(ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่น ๒ ครั้ง ห่างกัน ๑๕ วัน)๑ ต้นใช้น้ำ ๕ ลิตร(ในกรณีที่มีอากาศแห้งแล้ง ควรพ่นน้ำเปล่าให้ความชุ่มชื้นก่อนพ่นไส้เดือนฝอย และใช้สารไซเพอร์เมทรินโฟส/ โลง ๖.๒๕%/๒.๕% อีซี อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารคาร์โบซัลแฟน ๒๐% อีซี อัตรา ๕๐ มิลลิลิตรต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร โดยพ่นให้ชกบนลำต้นและกิ่งก้านที่มีรอยทำลายของหนอนกินใต้ผิวเปลือก

กิจกรรมที่ ๔ รายงานความก้าวหน้าในการทำงาน ศวพ.สตูล แนะนำแนวทางการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรแนะนำตัว แนะนำสถานที่

จบเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑ สวนของนายยะโกบ ใจดี และครั้งที่ ๒ นัดพบกันที่สวนของนางสุชาภา หมดหลี บ้านเลขที่ ๑๔๖ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง โรคราดำที่ผลลองกอง

ภาพประกอบที่ ๑๘ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑ บ้านของนายยะโกบ ใจดี

ครั้งที่ ๒ จัดที่สวนของนางสุชาภา หมดหลี บ้านเลขที่ ๑๔๖ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล. โดยมี กิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ของฝากจากเจ้าของบ้าน

นายเกษม หอมล่อ หรือน้ำมะพร้าว น้ำหอมมาฝาก ๒๐ ถูง นายหมาน มาราสา นำต้นพริกไทยมาฝาก เจ้าของบ้าน จำนวน ๑ ต้น และศวพ.สตูล นำต้นมะเขือจำนวน ๕ ต้น มาฝากเจ้าของบ้าน

กิจกรรมที่ ๒ เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน

นางสุชาภา หมดหลี เล่าว่า มีพื้นที่ปลูกพืช จำนวน ๔ ไร่ เป็นการปลูกพืชแบบผสมผสาน มีมังคุด ลองกอง มะพร้าว พืชสมุนไพร และพืชผัก แต่พืชที่กำลังประสบปัญหา คือ ลองกอง เป็นโรคราดำที่ผลลองกอง

กิจกรรมที่ ๓ ศึกษาดูงานแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน

จากการเสวนา พบว่า แปลงของนางสุชาภา หมดหลี ประสบปัญหาเรื่องโรคราดำที่ผลลองกอง แนะนำ วิธีการป้องกันกำจัด คือ ๑. ตัดแต่งกิ่งให้โปร่งเพื่อลดความชื้นในทรงพุ่ม และลดการสะสมของเชื้อ ๒. ควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อด้วยสารสกัดสมุนไพรหรือสารกำจัดแมลง เช่น ไวท์ออย

กิจกรรมที่ ๔ รายงานความก้าวหน้าในการทำงาน ศวพ.สตูล แนะนำแนวทางการเข้าร่วมโครงการ เกษตรกรแนะนำตัว แนะนำสถานที่

จบเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒ สวนของนางสุชาภา หมดหลี และครั้งที่ ๓ นัดพบกันที่สวนของนางดวงตา มาลินี บ้านเลขที่ ๘๔ ม.๒ ต.นโดน อ.ควนโดน จ.สตูลคว. แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การปลูกผักบนกระเบื้อง

ภาพประกอบที่ ๑๙ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒ จัดที่สวนของนางสุชาภา หมดหลี

ครั้งที่ ๓ จัดที่สวนของนางดวงตา มาลินี บ้านเลขที่ ๘๔ ม.๒ ต.นโดน อ.ควนโดน จ.สตูล. โดยมีกิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ของฝากจากเจ้าของบ้าน

นายสปาก แสงดาว นำต้นผักหวาน จำนวน ๕ ต้น มาฝาก นางสะแอะ๊ะ เทศอาเส็น นำต้นสาเกมาฝาก เจ้าของบ้าน จำนวน ๑ ต้น และศวพ.สตูล นำเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวาน สงขลา ๘๔-๑ จำนวน ๐.๕ กก. มาฝาก เจ้าของบ้าน

กิจกรรมที่ ๒ เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน

เจ้าของบ้าน เล่าว่า การปลูกพืชผักบนกระเบื้อง โดยการปลูกผักบนกระเบื้องนั้น โดยยกพื้นสูงระดับเอว จากนั้นนำกระเบื้องมาวางและนำดินมาใส่จนเต็มกระเบื้อง ปลูกผักกาดขาว คะน้า และผักกวางตุ้ง โดยนางดวงตา กล่าวว่า การปลูกผักอินทรีย์ดีกว่าการใช้ปุ๋ยเคมีในทุกมิติ ทั้งเรื่องของความปลอดภัย ราคาผลผลิต ประหยัด และแรงงาน โดยเฉพาะผักอินทรีย์นั้นกำลังได้รับความนิยมของลูกค้า หากเปรียบเทียบผักที่ปลูกหากปลูกด้วยปุ๋ยเคมีจะอยู่ที่ ก.ก. ละ ๓๐ บาท หากเป็นปุ๋ยอินทรีย์ตก กก.ละ ๕๐ บาท ปลูกผักบนกระเบื้องสามารถปลูกได้ทั้งปี แมลงไม่รบกวน เป็นการลดต้นทุนเข้ากับภาวะเศรษฐกิจในช่วงนี้

กิจกรรมที่ ๓ ศึกษาดูงานแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน

เกษตรกรเยี่ยมชมผักที่ปลูกบนกระเบื้อง ได้แก่ ผักกวางตุ้ง ผักบุ้ง

กิจกรรมที่ ๔ รายงานความก้าวหน้าในการทำงาน นายยาเต็ม วัดเสน รายงานความก้าวหน้า การปลูก พืชผักข้างบ้าน นางฟาดิมะ คำมีสิทธิ์ รายงานความก้าวหน้า การส่งผักไปขาย รพ. สตูล

จบเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๓ สวนของนางดวงตา มาลินี และครั้งที่ ๔ นัดพบกันที่สวนของนางฉ๊ะ ลัสมาน ม. ๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง โรคตายพรายในกล้วย

ภาพประกอบที่ ๒๐ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๓ จัดที่สวนของนางดวงตา มาลินี

ครั้งที่ ๔ จัดที่สวนของนางฉ๊ะ ลัสมาน ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล โดยมีกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมที่ ๑ ของฝากจากเจ้าของบ้าน

นางสาวรอกาย๊ะ หัสนี นำต้นผักกูด จำนวน ๒๐ ต้น มาฝาก นางตารา ใจดี นำกาแฟโบราณ ฝากเจ้าของบ้าน จำนวน ๒ ถัง และศวพ.สตูล นำเมล็ดพันธุ์แตงกวา และผักกวางตุ้ง มาฝากเจ้าของบ้าน

กิจกรรมที่ ๒ เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน

นางฉ๊ะ ลัสมาน เจ้าของบ้าน เล่าว่า ต้นกล้วยน้ำว้าในสวนประสบปัญหาโรคตายพราย ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสตูลจึงให้ความรู้เรื่องโรคตายพรายกล้วยแก่เกษตรกร โรคตายพราย เป็นโรคที่ทำให้ความเสียหายอย่างรุนแรงกับต้นกล้วย การกำจัดโรคตายพราย เป็นเรื่องยากที่สุด เพราะเชื้อราฟิวซาเรียมสามารถมีชีวิตอยู่ในดินได้นานหลายปี และที่สำคัญไม่มีสารเคมีกำจัดเชื้อราฟิวซาเรียมที่ได้ผล การบริหารจัดการด้านการปลูก พอช่วยได้บ้าง คือ ระวังอย่าใช้หน่อปลูกจากต้นแม่ที่เคยมีอาการโรคตายพราย แม้ว่าหน่อที่แตกออกมาใหม่นั้นจะดูสมบูรณ์ ก็ตาม เพราะเชื้อราฟิวซาเรียมสามารถเข้าไปอยู่ในต้นพืชได้โดยมีช่วงที่ไม่แสดงอาการโรค ควรหาหน่อปลูกจากแหล่งที่ไว้ใจ จากพื้นที่ที่ไม่มีการเป็นโรคตายพราย หลังจากปลูกหน่อกล้วยแล้ว ต้องหมั่นสำรวจดูหน่อกล้วยว่าเริ่มพบอาการดังกล่าวข้างต้นหรือไม่ ถ้าเป็นพื้นที่ที่เคยพบเกิดโรคตายพรายมาก่อนหน้าแล้ว ก็มีโอกาสมากที่จะเกิดโรคซ้ำอีก การใช้สารชีวภัณฑ์ (Biofungicide) กำลังเป็นที่สนใจมากในต่างประเทศ โดยเฉพาะกับการใช้ป้องกันกำจัดโรคที่มีสาเหตุเกิดจากเชื้อฟิวซาเรียม สารชีวภัณฑ์ ที่นำมาใช้ ได้แก่ บาซิลลัส ซับทิลิส (*Bacillus subtilis*) เป็นแบคทีเรียชนิดหนึ่งที่มีอยู่ทั่วไปในทุกที่ มีคุณสมบัติเป็นปฏิชีวนะกับเชื้อจุลินทรีย์อื่นๆที่เป็นศัตรูพืชได้ ดังนั้น ในทางวิชาการจึงได้นำเอาแบคทีเรียชนิดนี้มาใช้ประโยชน์ในการป้องกันกำจัดโรคพืชทางการเกษตร จนปัจจุบัน ได้มีงานวิจัยและพัฒนาที่ก้าวหน้าไปมาก ทำให้สามารถคัดเลือกสายพันธุ์ของบาซิลลัส ซับทิลิส ที่มีความ

สามารถพิเศษเฉพาะในการกำจัดโรคหลายชนิด จนสามารถนำไปจดสิทธิบัตร และผลิตออกมาเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป ได้ในเชิงอุตสาหกรรม เหมือนกับสารเคมีสังเคราะห์

กิจกรรมที่ ๓ ศึกษาดูงานแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน

ผู้ร่วมเวทีวิจัยสัญจร ศึกษาดูงานแปลงปลูกพืชบริเวณบ้านของนางฉะ ลัสมาน ซึ่งมีการปลูกพืชหลากหลาย ได้แก่ พริก มะเขือ โหระพา ตำลึง ออติบ กลัวย กะเพรา เป็นต้น

กิจกรรมที่ ๔ รายงานความก้าวหน้าในการทำงาน นายอดิศักดิ์ ชูฉางหวาง รายงานความก้าวหน้า การจัดทำฐานเรียนรู้ ๕ ฐาน นางสาวสอฝ้าย หมัดอาด้า รายงานความก้าวหน้า การปลูกพืชเสริมรายได้ในครัวเรือน ได้แก่ ฝรั่ง พริก และมะเขือ

จบเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๔ ของนางฉะ ลัสมาน และครั้งที่ ๕ นัดพบกันที่สวนของนายยาเต็ม วัดเส้น บ้านเลขที่ ๖๘ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การปลูก ๙ พืชผสมผสานบริเวณบ้าน

ภาพประกอบที่ ๒๑ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๔ จัดที่สวนของนางฉะ ลัสมาน

ครั้งที่ ๕ จัดที่สวนของนายยาเต็ม วัดเส้น บ้านเลขที่ ๖๘ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันนี้ แลกเปลี่ยนความรู้เรื่อง การปลูก ๙ พืชผสมผสานบริเวณบ้าน ได้แก่ พืชอาหาร พืชรายได้ พืชสมุนไพรเพื่อสุขภาพ พืชสมุนไพรกำจัดศัตรูพืช พืชไม้ใช้สอย พืชพลังงาน พืชอนุรักษ์ดินและน้ำ พืชอนุรักษ์พันธุกรรมท้องถิ่น และพืชอาหารสัตว์ ดังภาพประกอบที่ ๒๒

ภาพประกอบที่ ๒๒ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๕ จัดที่สวนของนายยาเต็ม วัดเส้น

ครั้งที่ ๖ บ้านของนายยุทธนา มาลินี บ้านเลขที่ ๑๒๙/๑ ม.๕ บ้านโตนปาหนัน ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการปลูกการปลูก ๙ พืชผสมผสานบริเวณบ้าน การจัดทำฐานเรียนรู้ ประกอบด้วยฐาน การแปรรูปกาแฟ การทำข้างหลามบ้องไฟ พืชผสมผสานบริเวณบ้าน การปลูกผักกูดเพื่อการค้า การปลูกสมุนไพรและการแปรรูปเพื่อการนวดแผนไทย ดังภาพประกอบที่ ๒๓

ภาพประกอบที่ ๒๓ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๖ บ้านของนายยุทธนา มาลินี

ครั้งที่ ๗ จัดที่สวนของนายอาหลี เทศอาเส็น บ้านเลขที่ ๔๐ ม.๑๐ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็น แลกเปลี่ยนความรู้เรื่องการปลูกผักกูดในสวนยางพาราเพื่อเสริมรายได้ ดังภาพประกอบที่ ๒๔

ภาพประกอบที่ ๒๔ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๗ จัดที่สวนของนายอาหลี เทศอาเส็น

ครั้งที่ ๘ จัดที่สวนของนางรมล๊ะ ใจดี บ้านเลขที่ ๔๒/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปลูก และการแปรรูปกาแฟ เป็นกาแฟโบราณ และ ชาดอกกาแฟ ดังภาพประกอบที่ ๒๕

ภาพประกอบที่ ๒๕ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๘ จัดที่สวนของนางรมล๊ะ ใจดี

การปลูกกาแฟ

การปลูกกาแฟโดยทั่วไปจะแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของผู้ปลูกเองหลักการโดยทั่วไปคือ การกำหนดระยะปลูก ประชากรที่เหมาะสมของกาแฟที่จะให้ผลผลิตที่ดี จะอยู่ประมาณ ๑๕๐ ถึง ๒๐๐ ต้นต่อไร่แต่สามารถที่จะเพิ่มหรือลดจำนวนกว่าปกติได้ ขึ้นกับวิธีการปลูกดังนี้ คือหากจะเพิ่มจำนวนให้มากกว่านี้ การตัดแต่งต้นกาแฟจำเป็นต้องออกแบบให้เหมาะสมเพื่อให้ต้นกาแฟสามารถรับแสงเต็มที่ในการติดดอกออกผล บางครั้งจะต้องตัดทั้งต้นสลับแถวเพื่อให้เกิดช่องว่างในพื้นที่ แล้วต้องเลี้ยงต้นใหม่จนอายุ ประมาณ ๓ ปีก็จะออกดอกติดผลอีก แต่ก็ต้องตัดต้นกาแฟในแถวใกล้เคียงกันออกเพื่อเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับต้นใหม่เช่นกัน โดยมีหลักการว่าต้นกาแฟจะติดดอกออกผลเมื่อต้นมีอายุประมาณ ๓ ปีและต้นกาแฟที่อายุมากขึ้นจะให้ผลผลิตลดลง และการจัดการจะยุ่งยากมากขึ้น ดังนั้นการจัดการวิธีการปลูกจะต้องวางแผนให้แน่นอนและชัดเจน

การปลูกส่วนมากแล้วจะมาจากต้นกล้าที่ชำในถุงพลาสติก ดังนั้นก่อนที่จะนำลงปลูกในหลุมจำเป็นที่จะต้องนำถุงพลาสติกออกเสียก่อน แล้วนำมาวางในหลุมที่ขุดให้มีขนาดพอใส่ถุงลงได้ และระมัดระวังอย่าให้รากแฉีกคอง หลังจากนั้นนำดินมาใส่ให้เต็มโคนต้นและกรอบๆ โคนต้นให้ดินแน่น ในกรณีที่ปลูกจากต้นกล้าที่ชำในแปลง และมีการถอนรากควรเลือกช่วงปลูกที่มีฝนตกสม่ำเสมอ หากฝนไม่ตกควรรดน้ำจนกว่าต้นกล้าจะตั้งตัวได้

ไม้ร่มเงา เป็นวิธีการที่นิยมปลูกเพื่อให้ร่มเงาแก่ต้นกาแฟในระยะแรก และมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันการพังทลายของดิน โดยไม้บังร่มกาแฟแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ ไม้บังร่มเงาชั่วคราว และไม้บังร่มเงาวาว โดยไม้บังร่มเงาชั่วคราว ได้แก่ พืชล้มลุก เช่น ข้าวโพด บอเพือง กล้วย เป็นต้น ส่วนไม้บังร่มเงาวาว ได้แก่ ไม้ยืนต้น เช่น สะตอ ทองหลาง มะพร้าว แค ขี้เหล็ก เป็นต้น แต่การปลูกไม้ร่มเงานั้นควรมีการจัดการตัดแต่งไม้ร่มเงา เพื่อให้ต้นกาแฟได้รับแสงที่เหมาะสมเพื่อการติดดอกออกผลที่เต็มที่ด้วย เพราะบางครั้งหากการจัดการไม่ดี ไม้ร่มเงาจะเป็นตัวต้นเหตุของการทำให้ผลผลิตกาแฟลดลงได้เพราะจะเป็นการบังต้นกาแฟมากเกินไป และอาจจะแย่งน้ำและอาหารจากต้นกาแฟได้

ระยะปลูก

ระยะปลูกที่เป็นมาตรฐาน คือ ระยะ ๓ x ๓ เมตร จะได้ปริมาณต้นกาแฟ จำนวน ๑๗๗ ต้นต่อไร่ การปลูกที่มีการวางแผนจะเป็นการปลูกในลักษณะตัดเป็นแถว เรียกว่าการปลูกแบบฮาวาย ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระยะชิดกว่าที่กล่าวมา ดังนั้นการเตรียมหลุมปลูก หากมีการไถพรวนอย่างดีก็ไม่มีมีความจำเป็นที่จะต้องขุดหลุมให้มีขนาดกว้างมากนัก แต่หากไม่มีการไถพรวนจำเป็นที่จะต้องขุดหลุม ให้มีขนาดกว้าง ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ เซนติเมตร แล้วทำการกลบหลุม ในขณะที่มีการเริ่มปลูกควรใส่ปุ๋ย Rock Phosphate (ปุ๋ยรองหลุม) จำนวนประมาณ ๒๐๐ กรัมต่อหลุม

การให้น้ำ

พื้นที่ปลูกกาแฟที่เหมาะสม ส่วนใหญ่จะอยู่บนพื้นที่ที่มีความสูงในระดับตั้งแต่ ๗๐๐ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลขึ้นไป ซึ่งจะอาศัยน้ำฝนตามธรรมชาติ โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปีมากกว่า ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร และมีการกระจายของฝนตั้งแต่ระยะเวลา ๕ ถึง ๘ เดือน ในรอบ ๑ ปี นอกจากนั้นยังมีสภาพอากาศหนาวเย็น และมีความชื้นสูง จึงทำให้ไม่จำเป็นต้องอาศัยระบบการให้น้ำกับต้นกาแฟ และหากปลูกกาแฟร่วมกับไม้ผลยืนต้น หรือปลูกกาแฟภายใต้สภาพร่มเงาร่วมกับไม้ป่าโตเร็ว รวมถึงการคลุมโคนต้นก็เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ปลูกไม่ต้องพึ่งพาระบบชลประทาน

การตัดแต่งกิ่ง

การตัดแต่งแบบต้นเดี่ยวของอินเดีย (Indian Single Stem Pruning) หรือการตัดแต่งแบบทรงร่ม (Umbrella) เป็นวิธีการตัดแต่งกิ่งที่ใช้กับกาแฟโรบัสต้าที่ปลูกภายใต้สภาพร่มเงา โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. เมื่อต้นกาแฟเจริญเติบโตจนมีความสูง ๙๐ เซนติเมตร ต้องตัดยอดให้เหลือความสูงเพียง ๗๕ เซนติเมตร
๒. เลือกกิ่งแขนงที่ ๑ (Primary Branch) ที่อ่อนแอทั้ง จำนวน ๑ กิ่ง เพื่อป้องกันไม่ให้ยอดฉีกบริเวณส่วนกลางของกิ่งและต้องหมั่นตัดยอดที่จะแตกออกมาจากโคนกิ่งแขนงของลำต้นทิ้งทุกยอด และกิ่งแขนงที่ ๑ จะให้ผลผลิตในระยะเวลา ๒ ถึง ๓ ปีก็จะแตกกิ่งแขนงที่ ๒ (Secondary Branch) ส่วนกิ่งแขนงที่ ๓ (Tertiary Branch) และกิ่งแขนงที่ ๔ (Quaternary Branch) ให้ผลผลิตช่วงระยะเวลา ๑ ถึง ๘ ปี
๓. เมื่อต้นกาแฟให้จำนวนผลผลิตลดลง จะต้องปล่อยให้มีการแตกยอดออกมาใหม่ ๑ ยอดจากโคนของกิ่งแขนงที่ ๑ ที่อยู่สูงสุดหรือถัดลงมา และเมื่อยอดสูงไปถึงระดับ ความสูง ๑๗๐ เซนติเมตร ตัดให้เหลือความสูงเพียง ๑๕๐ เซนติเมตรโดยการตัดกิ่งแขนงที่ ๑ ที่อยู่สูงสุดให้เหลือเพียง ๑ กิ่ง ซึ่งจะสามารถให้ผลผลิตต่อไปอีกเป็นระยะเวลา ๘ ถึง ๑๐ ปี

การตัดแต่งแบบหลายลำต้น (Multiple stem pruning system) วิธีการนี้จะใช้กับต้นกาแฟโรบัสต้าที่ปลูกอยู่บริเวณกลางแจ้ง โดยจะทำให้เกิดต้นกาแฟหลายลำต้น มาจากโคนต้นที่ถูกตัด แต่คัดเลือกเหลือเพียงลำต้น ๒ ลำต้น ซึ่งมีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

๑. เมื่อต้นกาแฟมีความสูงถึง ๖๙ เซนติเมตร ให้ทำการตัดยอดให้เหลือความสูงเพียง ๕๓ เซนติเมตร หากเหนือพื้นดินมียอดแตกออกมาจากข้อโคนกิ่งแขนงที่ ๑ จากคู่ที่อยู่บนสุด ๒ ยอด จะต้องตัดกิ่งแขนงที่ ๑ ทั้งทั้ง ๒ ข้าง
๒. ปล่อยให้ยอดทั้ง ๒ ยอด เจริญเติบโตขึ้นไปทางด้านบน ในขณะเดียวกันกิ่งแขนงที่ ๑ ที่อยู่ต่ำกว่าความสูง ๕๓ เซนติเมตร จะเริ่มให้ผลผลิต
๓. กิ่งแขนงที่ ๑ ซึ่งอยู่ต่ำกว่าความสูง ๕๓ เซนติเมตร จะถูกตัดทิ้งไปหลังจากที่ให้ผลผลิตแล้ว ในขณะเดียวกันกิ่งแขนงที่ ๑ ที่อยู่ระดับล่างๆ ของลำต้นทั้งสองก็เริ่มให้ผลผลิต
๔. ต้นกาแฟที่เจริญเติบโตเป็นลำต้นใหญ่ ๒ ลำต้น จะสามารถให้ผลผลิตอีก จำนวน ๒ ถึง ๔ ปี และขณะเดียวกันก็จะเกิดหน่อขึ้นมาเป็นลำต้นใหม่อีกบริเวณโคนต้นกาแฟเดิมและควรปล่อยหน่อที่แตกใหม่ให้เจริญเติบโตเป็นต้นใหม่ และตัดให้เหลือเพียง ๓ ลำต้น
๕. ให้ตัดต้นกาแฟเก่าทั้ง ๒ ต้นทิ้งและเลี้ยงหน่อใหม่ที่เจริญเติบโตเป็นต้นใหม่ ซึ่งสามารถให้ผลผลิตได้อีกจำนวน ๒ ถึง ๔ ปี แล้วจึงทำการตัดต้นเก่าเพื่อให้แตกต้นใหม่อีก

การคลุมโคนต้นกาแฟ

การคลุมโคนต้นกาแฟมีประโยชน์มาก โดยเฉพาะในช่วงที่สวนกาแฟต้องประสบกับภาวะแห้งแล้ง เป็นการช่วยไม่ให้ต้นกาแฟทรุดโทรมหรืออาจจะตายได้ เนื่องจากขาดความชื้นในอากาศและในดิน นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันวัชพืชที่จะงอกในแปลงกาแฟในขณะที่ทรงพุ่มกาแฟยังไม่ชิดกัน และยังเป็น การป้องกันการพังทลายของดินเมื่อเกิดฝนตกหนัก แต่มีข้อควรระวังในการคลุมโคนต้น คืออาจจะกลายเป็นแหล่งสะสมของโรคและแมลงศัตรูกาแฟ ดังนั้นการคลุมโคนต้นกาแฟควรจะคลุมโคนต้นให้ห่างจากต้นกาแฟประมาณ ๑๐ ถึง ๒๐ เซนติเมตร เพื่อป้องกัน

ไม่ให้แมลงศัตรูกาแฟกัดกะเทาะเปลือกกาแฟได้ หรือไม่ให้เกิดอันตรายกับโคนต้นกาแฟในระหว่างที่วัสดุคลุมโคนเกิดการย่อยสลายได้ โดยคลุมโคนต้นให้มีความกว้าง ๑ เมตรและหนาไม่ต่ำกว่า ๑๐ เซนติเมตร

การปราบวัชพืชและการใส่ปุ๋ย

ควรมีการปราบวัชพืชทุกครั้งก่อนการใส่ปุ๋ย โดยอาจจะใช้ยาปราบวัชพืชหรือการตากตามระยะเวลาและความเหมาะสม และการใส่ปุ๋ยก็เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งของการปลูกกาแฟ จะต้องพิจารณาทั้งธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองว่าต้องเพียงพอกับต้นกาแฟ ซึ่งจะสังเกตลักษณะของใบได้ ซึ่งมีรายละเอียดมากมายเกินที่จะกล่าวในที่นี้ แต่สูตรปุ๋ยที่ใช้โดยทั่วไป มักจะเป็นสูตรที่มีการมีความนิยม คือ สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๑๖ เป็นต้น วิธีการใส่ปุ๋ยนั้นจะใส่โดยการโรยลงบนดินเป็นลักษณะวงกลมรอบทรงพุ่ม โดยใส่ปุ๋ยในปีที่ ๑ ถึง ๓ ส่วนต้นกาแฟที่ยังไม่ให้ผลผลิต ควรใส่ระยะเวลาประมาณ ๒ ถึง ๓ ครั้งต่อปี โดยใส่ครั้งละประมาณ ๑๐๐ ถึง ๓๐๐ กรัมต่อต้น และควรมีการใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเพิ่มด้วยเพื่อปรับสภาพทางกายภาพของดินควบคู่กันไปด้วย

ครั้งที่ ๙ จัดที่สวนของนายบุญคล่อง มีบุญ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปลูกพืชรายได้ ได้แก่ ถั่วฝักยาว แตงกวา กระเจี๊ยบเขียว สามารถจำหน่ายผลผลิตวันละ ๕๐๐ – ๗๐๐ บาท ดังภาพประกอบที่ ๒๖

ภาพประกอบที่ ๒๖ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๙ จัดที่สวนของนายบุญคล่อง มีบุญ

ครั้งที่ ๑๐ จัดที่สวนของนางดวงตา มาลินี บ้านเลขที่ ๘๔ ม.๒ ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยน การปลูก ๙ พืชผสมผสานบริเวณบ้าน การสานและการใส่โครีะจำปาตะ โคระหรือโครี เป็นเครื่องสานที่ใช้ห่อหรือสวมผลไม้จำพวกขนุนและจำปาตะ เพื่อป้องกันตัวหนอนหนอนไซทำความเสียหายให้กับผลไม้ โดยทั่วไปทำจากใบมะพร้าวสดหรือแห้งก็ได้ ถ้าเป็นใบแห้งต้องแช่น้ำก่อน ๑ คืน เพื่อให้ใบคลี่สะดวกต่อการสาน การทำโครีะเริ่มด้วยเลือกทางมะพร้าวที่มีก้านใบสมบูรณ์ดีไม่มีรอยฉีกขาดหรือมีแต่น้อย ตัดทางให้เป็นท่อนติดก้านใบข้างละ ๓ ก้าน รวม ๖ ก้าน นำท่อนทางที่ตัดแล้วจำนวน ๒ ท่อนสานเข้าด้วยกัน โดยจับท่อนทางทั้งคู่หันหน้าเข้าหากัน สานขึ้นรูปทีละด้านด้วยลายขัด เมื่อขัดตอกได้ ๔ ตาแล้ว ใช้ก้านมะพร้าวทำเป็นหมุดกลัดตอกเส้นบนสุดของทั้งสองข้างไว้กันหลุด แล้วพลิกไปสานด้านตรงข้ามต่อไป ขัดตอกตามวิธีเดิมจนได้ รูปคล้ายกรวย ปลายตอกทั้งสองของแต่ละท่อนทางจะไปรวมอยู่ด้านเดียวกัน ขัดตอกตามวิธีเดิมจนใกล้สุดปลายตอกใบ รวบปลายใบขัดเป็นปม ๒ ปม คล้ายผมเปีย ได้รูปโครีะที่เสร็จสมบูรณ์ ถ้าต้องการทำโครีะที่ใหญ่กว่า เพื่อใช้ห่อผลไม้ขนาดใหญ่ ทำได้โดยการตัด

ทางมะพร้าวให้มีตอกใบข้างละ ๕-๗ ก้าน ๒ ท่อน ได้ก้านใบ ๒๐-๒๘ ก้าน สานขึ้นรูปโดยวิธีเดียวกัน ชาวสวนใช้โคระสวมขุ่นหรือจำปาตะตั้งแต่ยังเป็นผลอ่อน อายุประมาณ ๑ เดือน โดยสวมทางปากหรือกันโคระก็ได้ แล้วปล่อยให้ทิ้งไว้จนผลไม้เจริญเต็มที่ โคระก็จะขยายตัวยืดออกตามขนาดของผลไม้นั้น ๆ โคระแต่ละใบใช้ได้เพียงครั้งเดียว ดังภาพประกอบที่ ๒๗

ภาพประกอบที่ ๒๗ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๐ จัดที่สวนของนางดวงตา มาลินี

ครั้งที่ ๑๑ จัดที่สวนของนายอาหลี เทศอาเส็น บ้านเลขที่ ๔๐ ม.๑๐ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปลูกผักบนกระเบื้อง โดยการปลูกผักบนกระเบื้องนั้น เพียงแค่นำเมล็ดมาเพาะกล้า ประมาณ ๑ อาทิตย์ หลังจากนั้นนำต้นกล้าปลูกในร่องกระเบื้องที่ไถดินไว้พร้อมปลูก ระยะทางการปลูกผักประมาณ ๒๐*๒๐ ซม. การดูแลรักษา กำจัดวัชพืชด้วยมือ และใส่ปุ๋ยน้ำหมักชีวภาพ ดังภาพประกอบที่ ๒๘

ภาพประกอบที่ ๒๘ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๑ จัดที่สวนของนายอาหลี เทศอาเส็น

ครั้งที่ ๑๒ ติดตามความก้าวหน้าการปลูก ๙ พืชผสมผสานบริเวณบ้านของเกษตรกร ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล พบว่า เกษตรกรมีการปลูกพืชตามความจำเป็นในครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งพืชที่มีการปลูกมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มพืชอาหาร ได้แก่ ผักหวาน ตะไคร้ ข่า พริก มะเขือ ออติบ และผักบนกระเบื้อง ดังภาพประกอบที่ ๒๙

ภาพประกอบที่ ๒๙ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๒ ติดตามความก้าวหน้าการปลูก ๙ พืชผสมผสานบริเวณบ้านของเกษตรกร ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล

ครั้งที่ ๑๓ จัดที่สวนของนายสมภาร เกตุมุณี บ้านเลขที่ ๑๙๓ ม.๕ ต.ทุ่งนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การปลูก โรคและแมลง มะเขือเปราะ บริเวณบ้าน โดยนายสมภาร เกตุมุณี ปลูกมะเขือเปราะ จำนวน ๓๐ ต้น พบปัญหาหนอนเจาะผลมะเขือ ศวพ.สตูล ได้แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ได้แก่

๑. เก็บยอดและผลที่ถูกทำลาย ทั้งที่มีหนอนหรือไม่มีหนอน ออกไปจากสวน
๒. ใช้กับดักแสงไฟล่อตัวเต็มวัย
๓. ปลูกพืชหมุนเวียนที่ไม่ใช่มะเขือ

๔. ใช้สารป้องกันกำจัดแมลง เมื่อสำรวจพบการทำลายผล ๕-๑๐% โดยใช้ เบตาไซฟลูทริน อัตรา ๘๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร หรือซีตาไซเพอร์เมทริน อัตรา ๓๐ มิลลิกรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร หรือโพไทโอฟอส อัตรา ๕๐ มิลลิกรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร การพ่นสารป้องกันกำจัดแมลงให้พ่นทันทีหลังเก็บเกี่ยว และเว้นระยะการเก็บเกี่ยว ๗-๑๐ วัน หากพบการระบาดอีก ก็พ่นหลังเก็บเกี่ยวได้ หรืออาจใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น บีที ในช่วงที่มีการเก็บเกี่ยวต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการตกค้างของสารเคมีในผลผลิต ดังภาพประกอบที่ ๓๐

ภาพประกอบที่ ๓๐ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๓ จัดที่สวนของนายสมมาตร เกตุมุณี

ครั้งที่ ๑๔ จัดที่สวนของนายรศศักดิ์ ประทับศาสตร์ ม.๑ ต.วังประจัน อ.ควนโดน จ.สตูล เรื่องการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า แผลงของนายรศศักดิ์ ประทับศาสตร์ เพื่อเป็นแปลงเรียนรู้ของเกษตรกร ดังภาพประกอบที่ ๓๑

วิธีการเพาะเลี้ยงเห็ดนางฟ้า

๑. เตรียมภาชนะในการเพาะเลี้ยง ได้แก่ บ่อพลาสติก ขนาด ๓*๕ ม.
๒. เติมน้ำลงในภาชนะจนระดับน้ำสูง ๒๐ - ๓๐ เซนติเมตรจากพื้นภาชนะ ซึ่งระดับน้ำนี้ไม่สำคัญมากนักแต่จะมีผลกับระดับออกซิเจนในน้ำ เห็ดนางฟ้าก็เป็นพืชที่ต้องการออกซิเจนเช่นเดียวกับพืชน้ำชนิดอื่นๆ
๓. ใส่ดินประมาณ ๕ เซนติเมตรจากระดับพื้นภาชนะ
๔. ใส่ปุ๋ยคอกลงในน้ำประมาณ ๓๐ กก. ซึ่งวัตถุดิบสำหรับเป็นสารอาหารให้กับเห็ดนางฟ้านี้ขึ้นอยู่กับความสะดวกในการจัดหาโดยผู้เขียนเน้นวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นเป็นหลัก การใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักมากเกินไปจะทำให้เน่าและอาจจะส่งผลให้เห็ดนางฟ้าโตช้าหรือตายได้
๕. ทิ้งไว้ให้น้ำตกตะกอน
๖. นำเห็ดนางฟ้าที่ได้มาปล่อยลงในน้ำให้มีปริมาณครึ่งหนึ่งของภาชนะหรือบ่อซีเมนต์ที่เราเตรียมไว้เพื่อให้เห็ดนางฟ้าขยายตัวรวดเร็วเพราะหากพื้นที่เพาะเลี้ยงแออัดเกินไปจะทำให้การเจริญเติบโตลดลงหรือหากสถานที่เพาะเลี้ยงมีขนาดใหญ่มากก็ควรจะหาไม้หรือวัสดุใกล้เคียงมาปักคอกให้อยู่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งของพื้นที่เพาะเลี้ยงแล้วจึงขยายบริเวณไม้คอกหรือคอกออกให้กว้างขึ้นตามลำดับการเจริญเติบโตของเห็ดนางฟ้า

๗. นำไปไว้ในพื้นที่ที่มีแดดรำไรหรือความเข้มข้นของแสง ๖๐ - ๖๕% จะเจริญเติบโตได้ดีกว่าอยู่ในที่ร่มหรือแดดจัดกลางแจ้ง

จบเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๓ สวนของนายรศักดิ์ ประทับศาสตร์ และครั้งที่ ๑๔ นัดพบกันที่สวนของนายคนเลาะ หนุ่มพอเด็น บ้านเลขที่ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การปลูกฝรั่งเพื่อการค้า

ภาพประกอบที่ ๓๑ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๔ จัดที่สวนของนายรศักดิ์ ประทับศาสตร์

ครั้งที่ ๑๕ จัดที่สวนของนายคนเลาะ หนุ่มพอเด็น บ้านเลขที่ ๗๑ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกฝรั่งเพื่อการค้า ของนายคนเลาะ หนุ่มพอเด็น โดยปลูก ๒ พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์กิมจู และแป้นสีทอง

กิจกรรมที่ ๑ ของฝากจากเจ้าของบ้าน

นางสุภาพ หลงหา มีมะม่วงจากสวนมาฝากเจ้าของบ้าน นายอาหลี เทศอาเส็น นำต้นสาเกมาฝากเจ้าของบ้าน นายเกษม หอมล่อ นำมะพร้าวน้ำหอมอินทรีย์ มาฝากเจ้าของบ้าน ศวพ.สตูล นำต้นพริกในกระถางมาฝากเจ้าของบ้าน

กิจกรรมที่ ๒ เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน

นายคนเลาะ หนุ่มพอเด็น ได้เล่าที่มาของการปลูกฝรั่ง เมื่อก่อนข้างบ้านปลูกกล้วยเพื่อตัดใบขาย แต่เมื่อขายไปได้สักพัก ราคาของใบกล้วยตกต่ำ จึงลองเปลี่ยนมาปลูกฝรั่งจำนวน ๓ ต้น เมื่อได้ทดลองปลูก พบว่า การดูแลรักษาไม่ยุ่งยาก ผลผลิตได้เยอะและราคาก็ดี เฉลี่ยกิโลกรัมละ ๓๐ บาท ตลอดระยะเวลาที่ทดลองปลูกและขาย จึงตัดสินใจโค่นกล้วยออกเปลี่ยนมาปลูกฝรั่งทั้งหมด จำนวน ๑๐๖ ต้น รายได้ต่อเดือน ๑๐,๐๐๐ - ๑๓,๐๐๐ บาท

กิจกรรมที่ ๓ ศึกษางานแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน

แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการกำจัดเพลี้ยแป้ง และราดำที่ใบฝรั่ง นายสปาก แสงดาว แนะนำให้ใช้น้ำเปล่าฉีดพ่นที่ใบฝรั่ง นายอาหลี เทศอาเสน แนะนำให้ฉีดพ่นกับน้ำผสมน้ำยาล้างจาน ส่วน ศวพ.สตูล แนะนำการกำจัดเพลี้ยแป้ง ซึ่งเพลี้ยแป้งจะดูดกินน้ำเลี้ยงตามใบอ่อน กิ่งอ่อน และช่อดอกทำให้แห้งเหี่ยวหรือใบผิดปกติรูปร่างและผลผลิตลดลง การป้องกัน พ่นด้วยสารละลายคลอไพรีฟอส ๕๐%+ไซเปอร์เมทริน ๕% ๒๐ ซีซี. ต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นให้ทั่วต้น ใบ กิ่งอ่อนและผลทุก ๆ ๗ วัน ประมาณ ๒-๓ ครั้ง และหยุดพ่นสารเคมีอย่างน้อย ๗ วัน ก่อนเก็บเกี่ยวผลหากปลูกส่งออก อาจใช้ สารอิมิดาโคลพริด ๗๐ % พ่น แทน เพราะมีสารตกค้างน้อยกว่า

สำหรับแนวทางในการป้องกันโรคราดำ มักพบเชื้อราเจริญบนสารเหนียวที่แมลงปากดูดขับถ่ายไว้ใน ช่วงที่มีการระบาด โดยเฉพาะเพลี้ยจักจั่น เพลี้ยหอย และเพลี้ยแป้ง หากพบโรคให้เกษตรกรพ่นด้วยน้ำเปล่า ล้างคราบราดำที่ติดตามส่วนต่างๆ ของต้นฝรั่งในระยะแทงช่อดอกออก เพื่อลดปริมาณเชื้อ จากนั้นควรพ่นตามด้วยสารกำจัดแมลง หากพบเพลี้ยจักจั่น พ่นด้วยสารกำจัดแมลงแลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน ๒.๕% อีซี อัตรา ๑๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารอิมิดาโคลพริด ๑๐% เอสแอล อัตรา ๑๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ส่วนของเพลี้ยหอย พ่นด้วยสารกำจัดแมลงมาลาไทออน ๘๓% อีซี อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร และเพลี้ยแป้ง ให้พ่นด้วยสารกำจัดแมลงมาลาไทออน ๘๓% อีซี อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือสารไทอะมีโทกแซม ๒๕% ดับเบิ้ลยูจี อัตรา ๒.๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ไม่ควรพ่นสารในช่วงที่ดอกฝรั่งบานหรือเริ่มติดผลอ่อน เพื่อป้องกันผลกระทบต่อแมลงช่วยผสมเกสร และควรหยุดพ่นอย่างน้อย ๗ วันก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต (คำแนะนำ จากกรมวิชาการเกษตร)

กิจกรรมที่ ๔ รายงานความก้าวหน้าในการทำงาน เป็นการรายงานความก้าวหน้าในการจัดทำฐานเรียนรู้จำนวน ๘ ฐาน

๑. นายรศักดิ์ ประทับศาสตร์ รายงานความก้าวหน้า การจัดทำฐานเรียนรู้เรื่องแห่นางแมว
๒. นายยาเต็ม วัดเสน รายงานความก้าวหน้า การจัดทำฐานเรียนรู้เรื่องการปลูกพืชผสมผสานบริเวณบ้าน
๓. นายพาทิมะ คำมีสิทธิ์ รายงานความก้าวหน้า การจัดทำฐานเรียนรู้เรื่องการปลูกพืชผสมผสานเพื่อการค้า
ตอนนี้ รพ.ควนโดน ส่งผลผลิตในแปลงวันละ ๕๐ ชุดๆละ ๑๐ บาท และส่งผลผลิต รพ.สตูล ตอนนี้ผลผลิต
ไม่เพียงพอต่อการส่งทั้ง ๒ แห่ง แนะนำสมาชิกกลุ่มช่วยกันปลูกเพิ่มเติม

จบเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๔ สวนของนายदनเลาะ หนุ่มพอดิน และครั้งที่ ๑๕ นัดพบกันที่สวนของนางสาว อารินญา ลัสมาน บ้านเลขที่ ๙๗ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง กับสวนยางพารา

ภาพประกอบที่ ๓๒ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๕ จัดที่สวนของนายคนเลาะ หมู่พอเดิน

ครั้งที่ ๑๖ จัดที่สวนของนางสาว อาริญา ลัสมานบ้านเลขที่ ๙๗ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล
ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การผสมปุ๋ยเคมีใช้เองในสวนยางพาราและไม้ผล ดังภาพประกอบที่ ๓๓

ภาพประกอบที่ ๓๓ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๖ จัดที่สวนของนางสาวอาริญา ลัสมาน

ครั้งที่ ๑๗ จัดที่สวนของนายยาเต็ม วัดเส้น บ้านเลขที่ ๖๘ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การใช้กับดักกาวเหนียวในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชผักและไม้ผล ดังภาพประกอบที่ ๓๔

ภาพประกอบที่ ๓๔ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๗ จัดที่สวนของนายยาเต็ม วัดเส้น

ครั้งที่ ๑๘ จัดที่สวนของนางปรียา ไหมมุด บ้านเลขที่ ๑๙๕ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การใช้กับดักกาวเหนียวในการป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืชผักและไม้ผล ดังภาพประกอบที่ ๓๕

ภาพประกอบที่ ๓๕ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๘ จัดที่สวนของนางปรียา ไหมมุด

ครั้งที่ ๑๙ จัดที่สวนของนางตารา ใจดี บ้านเลขที่ ๑๕๘ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การผสมปุ๋ยเคมีใช้เองในสวนยางพาราและไม้ผล ดังภาพประกอบที่ ๓๖

ภาพประกอบที่ ๓๖ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๑๙ จัดที่สวนของนางตาทหารา ใจดี

ครั้งที่ ๒๐ จัดที่สวนของนางซีตนาหารา อาดำ บ้านเลขที่ ๕ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกผักกูดเพื่อการค้า ดังภาพประกอบที่ ๓๗

ภาพประกอบที่ ๓๗ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๐ จัดที่สวนของนางซีตนาหารา อาดำ

ครั้งที่ ๒๑ จัดที่สวนของนางฮาหยาด ตามาตุ บ้านเลขที่ ๒๐ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกพืชผสมผสานบริเวณบ้าน ดังภาพประกอบที่ ๓๘

ภาพประกอบที่ ๓๘ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๑ จัดที่สวนของนางฮาหยาด ตามาตุ

ครั้งที่ ๒๒ จัดที่สวนของนางสาวอรอพีะ เส้นสัน บ้านเลขที่ ๑๕๙ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกพืชผสมผสานบริเวณบ้าน ดังภาพประกอบที่ ๓๙

ภาพประกอบที่ ๓๙ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๒ จัดที่สวนของนางสาวอรอพีะ เส้นสัน

ครั้งที่ ๒๓ จัดที่สวนของหมาดดี โต๊ะตุสน ม.๖ ต.ย่านซื่อ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ การปลูกพืชผสมผสานเพื่อการค้า ดังภาพประกอบที่ ๔๐

ภาพประกอบที่ ๔๐ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๓ จัดที่สวนของหมาดดี โต๊ะตุสน

ครั้งที่ ๒๔ จัดที่สวนของนายยะโกบ ใจดี บ้านเลขที่ ๗/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้แก่ การปลูกกาแฟร่วมยางพารา ดังภาพประกอบที่ ๔๑

ภาพประกอบที่ ๔๑ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๔ จัดที่สวนของนายยะโกบ ใจดี

ครั้งที่ ๒๕ จัดที่สวนของนางปาริหน่า ใจดี บ้านเลขที่ ๑๖๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกพืชผสมผสานบริเวณบ้าน ดังภาพประกอบที่ ๔๒

ภาพประกอบที่ ๔๒ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๕ จัดที่สวนของนางปาริหน่า ใจดี

ครั้งที่ ๒๖ จัดที่สวนของนางสาวสุไวยะ ดาแลหมั่น บ้านเลขที่ ๑๕๓ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกผักบุ้งในนาข้าว ดังภาพประกอบที่ ๔๓

ภาพประกอบที่ ๔๓ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๖ จัดที่สวนของนางสาวสุไวยะ ดาแลหมั่น

ครั้งที่ ๒๗ จัดที่ปราชญ์นาฬิกา ของนายพิทักษ์ ขอบแตง ต.ฉลุง อ.เมือง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกผักบนกระเบื้อง ดังภาพประกอบที่ ๔๔

ภาพประกอบที่ ๔๔ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๗ จัดที่ปราชญ์นาฬิกา ของนายพิทักษ์ ขอบแตง

ครั้งที่ ๒๘ จัดที่สวนของนางสาวนิภาพร สุวรรณสถิต ณ ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ ต.เขาขาว อ.ละงู จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกมะละกอและฝรั่งเพื่อการค้า ดังภาพประกอบที่ ๔๕

ภาพประกอบที่ ๔๕ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๘ จัดที่สวนของนางสาวนิภาพร สุวรรณสถิต ณ ศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่

ครั้งที่ ๒๙ จัดที่สวนของนายกิตตินันท์ น้อยเด็น ณ ไร่ อ. การเกษตร ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกกล้วยหอมทองเพื่อการค้า ดังภาพประกอบที่ ๔๖

ภาพประกอบที่ ๔๖ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๒๙ จัดที่สวนของนายกิตตินันท์ น้อยเด็น ณ ไร่ อ. การเกษตร

ครั้งที่ ๓๐ จัดที่สวนของนายสะหนิ หมัดหลี บ้านเลขที่ ๕๒ ม.๕ ต.พุงนัย อ.ควนกาหลง จ.สตูล ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้แก่ การปลูกสละร่วมยางพารา ดังภาพประกอบที่ ๔๗

ภาพประกอบที่ ๔๗ กิจกรรมเวทีวิจัยสัญจร ครั้งที่ ๓๐ จัดที่สวนของนายสะหนิ หมัดหลี

ผลประเมินการจัดเวทีสัญจร พบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๔ คะแนน เกษตรกรได้ความรู้เรื่องการปลูกพืชมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย ๔.๕๕ คะแนน รองลงมา ได้แก่ เกษตรกรได้พัฒนาการปลูกพืชบริเวณบ้าน ได้มีส่วนร่วมกับเพื่อนบ้าน และมีความสุขในการทำการเกษตร มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๘, ๔.๓๕ และ ๔.๒๐ คะแนน ตามลำดับ ส่วนความชอบในแต่ละช่วงของเวทีวิจัยสัญจร พบว่า เกษตรกรชอบช่วงเรื่องเล่าจากเจ้าของบ้านมากที่สุดมีคะแนนเท่ากับ ๔.๒๕ คะแนน รองลงมาเกษตรกรชอบช่วงของฝากจากเพื่อนบ้าน ดูแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน และรายงานความก้าวหน้าการทำงาน โดยมีคะแนนเท่ากับ ๔.๒๐, ๔.๑๕ และ ๓.๘๕ คะแนน ดังแสดงในตารางที่ ๑๖-๑๗

ตารางที่ ๑๖ ความพึงพอใจที่ได้รับจากการจัดเวทีสัญจร จำนวน ๓๐ ครั้ง

ด้าน	ได้รับความรู้
๑.เกิดแรงบันดาลใจในการปลูกพืช	๓.๘๕
๒. ได้มีส่วนร่วมกับเพื่อนบ้าน	๔.๓๕
๓. เกิดความรู้รักสามัคคี	๓.๗๕
๔. มีความสุขในการทำงานเกษตร	๔.๒๐
๕.มีความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๘๕
๖. ได้ความรู้เรื่องการปลูกพืช	๔.๕๕
๗. ทำให้พัฒนาการปลูกพืชบริเวณบ้าน	๔.๓๘
๘. ได้ฝึกพูดต่อหน้าผู้อื่น	๔.๒๑
เฉลี่ย	๔.๑๔

ตารางที่ ๑๗ ความชอบในแต่ละช่วงเวทีวิจัยสัญจร

ด้าน	ได้รับความรู้
๑.ของฝากจากเพื่อนบ้าน	๔.๒๐
๒. เรื่องเล่าจากเจ้าของบ้าน	๔.๒๕
๓. ดูแปลงปลูกพืชบริเวณบ้าน	๔.๑๕
๔. รายงานความก้าวหน้าการทำงาน	๓.๘๕
๕.เวทีที่ท่านประทับใจสุดคือบ้านของ บ้านของนางสุชาภา หมัดหลี	
เฉลี่ย	๔.๑๑

หมายเหตุ คะแนน ๔.๒๑ – ๕.๐๐ หมายถึง ระดับมากที่สุด คะแนน ๓.๔๑ – ๔.๒๐ หมายถึง ระดับมาก คะแนน ๒.๖๑ – ๓.๔๐ หมายถึง ระดับปานกลาง คะแนน ๑.๘๑ – ๒.๖๐ หมายถึง ระดับน้อย และคะแนน ๑.๐๐ – ๑.๘๐ หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

รายชื่อเกษตรกรหมู่บ้านวิชาการเกษตรที่เข้าร่วมโครงการประจำปี ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์
๑	นายยาเต็ม วัดเส้น	๖๘ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	—
๒	นางสะย๊ะ บิสนุม	๑๒๑ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	—
๓	นายสปาก แสงดาว	๑๐๓ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๑-๓๖๘๘-๖๕๒
๔	นางฟาดิม๊ะ คำมีสิทธิ์	๓๖ ม.๘ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๙๖-๙๘๙๙-๓๘๔
๕	นางยาวีระ อูสนุน	๑๕๘ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๙๓-๗๓๘๑-๗๘๓
๖	ร.อ.เกษม หอมล่อ	๑๘๐ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๙-๙๗๖๖-๘๕๐
๗	นายคนเลาะ หนุ่มพอเด็น	๗๑ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๗-๒๙๖๗-๗๖๘
๘	นางดวงตา มาลินี	๘๔ ม.๒ ต.ควนโดน อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๗-๖๓๑๔-๕๖๒
๙	นางสาวสุไวยะ ดาแลหมั่น	๑๕๓ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๒-๔๓๘๕-๑๕๓
๑๐	นายหมาน มาราสา	๖๒ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๙-๙๗๔๗-๙๔๗
๑๑	นางสาวอิชา ดาแลหมั่น	๒๓๗ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๖๑-๕๗๐๕-๗๘๗
๑๒	นางสาวนุรไอนี ท่าชะมวง	๗๖ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๑-๐๙๗๓-๐๓๗
๑๓	นางสาวณดา แดงนวล	๗๖ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๖๒-๒๓๕๐-๖๙๑
๑๔	นางสาวอรินญา ลัสมาน	๙๗ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	
๑๕	นางสุชาภา หมดหลี	๑๔๖ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๙๖-๖๓๔๕-๔๒๓
๑๖	นางสะแอระ เทศอาเส็น	๔๐ ม.๑๐ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	—
๑๗	นายอาหลี เทศอาเส็น	๔๐ ม.๑๐ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	—
๑๘	นายอนุวัฒน์ หมั่นเส้น	๖๗ ม.๙ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๓-๑๙๓๘-๕๗๒
๑๙	นางไซยัน ดาแลหมั่น	๘๕ ม.๖ ต.ควนสตอ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๗-๑๐๔๙-๐๙๕
๒๐	ร.ต.รอกี้ดี ประทับ ศาสตร์	๔๐๓ ม.๔ ต.ย่านซื่อ อ.ควนโดน จ.สตูล	๐๘๘-๗๘๑๗-๙๔๓

รายชื่อเกษตรกรหมู่บ้านขยายผลที่เข้าร่วมโครงการประจำปี ๒๕๖๒

ลำดับ ที่	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทร
๑	นางสาวนอริยะ มาลิกัน	๑๐๖ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๘-๗๕๖๕๒๐๑
๒	นางสาวปรียา ไบหมุด	๑๙๕ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๒-๘๒๑๕๗๗๓
๓	นางสาวรอกาย๊ะ หัสนี	๘๘ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๑-๐๙๓๘๖๖๕
๔	นางสาวสอฝียะ หมัดอา ดำ	๗๙ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๙๐-๒๕๑๕๐๒๑
๕	นายสาหนิ หมัดหลี	๕๒ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๔-๔๑๔๙๕๐๑
๖	นายยุทธนา มาลินี	๑๒๙/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๔-๘๔๖๕๔๘๐
๗	นายสุริยัน มู่แก้ว	๑๕๗ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๖๓-๘๐๘๑๔๕๙
๘	นางตาหรา ใจดี	๑๕๘ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๙-๙๗๔๒๗๒๔
๙	นางฉ๊ะ ลัสมาน	๑๐๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๙๓-๗๑๖๕๒๙๓
๑๐	นางรมล๊ะ ใจดี	๔๒/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๔-๗๔๗๑๓๓๙
๑๑	นางปารีนา ใจดี	๑๖๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๐-๗๐๖๗๙๔๑
๑๒	นายอดิศักดิ์ ชูฉางหวาง	๔/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๖๑-๑๗๙๐๑๙๗
๑๓	นางสาวปิยน ใจดี	๔ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๗-๒๙๗๕๔๙๗
๑๔	นางกอหรี เส้นสัน	๔๒ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๙-๒๙๕๕๒๔๔
๑๕	นายสมมารถ เกตุมณี	๑๙๓ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๗-๙๙๕๔๑๒๐
๑๖	นายไชนาอุสมาน มรรคา เขต	๖๘ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๒-๒๖๔๑๓๖๐
๑๗	นายยะโกบ ใจดี	๗/๑ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๑-๙๙๐๘๗๕๖
๑๘	นางซิดีนาหรา อาดำ	๕ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๗-๙๖๙๘๐๒๐
๑๙	นางฮาหยาด ตามาต	๒๐ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๘๗-๘๙๙๙๕๐๘
๒๐	นางสาว อรอฟ๊ะ เส้นสัน	๑๕๙ ม.๕ ต.ทุ่งนุ้ย อ.ควนกาหลง จ.สตูล	๐๙๓-๕๘๔๓๓๘๔

ความพึงพอใจของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้องในบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ

- จำนวนตัวอย่างประชากรที่สำรวจ จำนวน๕๐..... ตัวอย่าง
- แบบสำรวจที่ใช้ในการสำรวจความพึงพอใจ จำนวน๑..... ชุด
- ค่าเฉลี่ยร้อยละความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง.....

$$\text{สูตรการคำนวณ ดังนี้} \quad \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} = \frac{X_1 + X_2 + X_3 + \dots + X_n}{n}$$

x = ผลคะแนนความพึงพอใจ n = จำนวนประชากร

หมายเหตุ วัดความพึงพอใจของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ หรือมีบทบาททำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ

ผลการสำรวจความพึงพอใจการเข้ามามีบทบาทของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

(๕๐ ราย ร้อยละ ๘๕ ของผู้ร่วมโครงการ)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

- ๑.๑ เพศ ชาย ๑๔ คน หรือร้อยละ ๓๕.๐๐ หญิง ๒๖ คน หรือร้อยละ ๖๕.๐๐
- ๑.๒ อายุ ๔๐ ปี ขึ้นไป ๔๐ คน หรือ ร้อยละ ๑๐๐.๐๐
- ๑.๓ การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ๓๕ คน หรือร้อยละ ๘๗.๕๐ ปริญญาตรี ๕ คน หรือร้อยละ ๑๒.๕๐
- ๑.๔ อาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานของรัฐ ๔ คน หรือร้อยละ ๑๐.๐๐ ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกร ๑๐ คน หรือร้อยละ ๒๕.๐๐ เกษตรกรอย่างเดียว ๒๖ คน หรือร้อยละ ๖๕.๐๐
- ๑.๕ ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย ตั้งแต่ ๖ เดือน ถึง ๑ ปี ๒๐ คน หรือร้อยละ ๕๐.๐๐ ตั้งแต่ ๑-๒ ปี ๒๐ คน หรือร้อยละ ๕๐.๐๐

อนึ่งผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ เข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการน้อยมากประมาณปีละ ๑-๒ ครั้ง เนื่องจากติดภารกิจ ส่วนเกษตรกรมีการประชุมพบปะเดือนละ ๔ ครั้ง และมีการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่โครงการกับเกษตรกรสัปดาห์ละประมาณ ๓-๔ วัน ตลอดปี

ส่วนที่ ๒ ความพึงพอใจในการเข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐ (หน่วยงานเจ้าภาพ)

ประเด็นความพึงพอใจ

สรุประดับความพึงพอใจในการเข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับมากในทุกประเด็น และประเด็นที่มีระดับคะแนนสูงสุด ๓ ลำดับแรก คือ

ลำดับที่ ๑ ความพึงพอใจกับบทบาทของตนเองที่มีต่อการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ

ลำดับที่ ๒ ความพึงพอใจกับการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

ลำดับที่ ๓ ความพึงพอใจกับช่องทางการให้ข้อมูล & รับฟังความคิดเห็นของประชาชนของหน่วยงาน

ความพึงพอใจในการเข้ามามีบทบาทร่วมดำเนินการกับหน่วยงานภาครัฐ

รายการ	คะแนนเฉลี่ย	Sd.	ระดับ	ลำดับที่คะแนน
๑. ท่านพึงพอใจกับช่องทางการให้ข้อมูล & รับฟังความคิดเห็นของประชาชนของหน่วยงาน	๒.๕๘	๐.๕๐	มาก	๓
๒. ท่านพึงพอใจกับการที่หน่วยงานภาครัฐนำความคิดเห็นของท่านไปใช้ในการบริหารงาน/การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน	๒.๔๘	๐.๕๑	มาก	๗
๓. ท่านพึงพอใจกับการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด/วางแผนการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ	๒.๕๐	๐.๕๑	มาก	๖
๔. ท่านพึงพอใจกับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่ท่านทำงานร่วมด้วย	๒.๖๘	๐.๔๗	มาก	๑
๕. ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านเองที่มีต่อการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ	๒.๔๕	๐.๕๐	มาก	๙
๖. ท่านพึงพอใจกับผลสำเร็จที่ได้รับจากการที่ท่านเข้าไปทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ	๒.๕๘	๐.๕๐	มาก	๕
๗. ท่านพึงพอใจกับการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม	๒.๖๕	๐.๔๘	มาก	๒
๘. ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านในการสนับสนุนความร่วมมือ/เป็นเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ	๒.๔๘	๐.๕๑	มาก	๘
๙. ในภาพรวมของบทบาทที่ท่านได้รับจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ	๒.๖๐	๐.๕๐	มาก	๔
รวม	๒.๕๕	๐.๕๐	มาก	

หมายเหตุ แบ่งเกณฑ์ความพึงพอใจเป็น ๓ ระดับ คือ มาก ปานกลาง น้อย โดยค่าการแบ่งช่วง $= (\text{ค่าสูงสุด}-\text{ค่าต่ำสุด})/(\text{จำนวนช่วงการแบ่ง}) = (๓-๑)/๓ = ๐.๖๖$ ดังนั้น คะแนน ๑.๐๐-๑.๖๖ = น้อย ๑.๖๗-๒.๓๓ = ปานกลาง ๒.๓๔-๓.๐๐ = มาก

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑. อยากให้โครงการมีส่วนร่วมขยายไปเครือข่ายและในหมู่อื่นๆ ด้วย
๒. ประชาชนมีโอกาสดูเป็นวิทยากรและแสดงความคิดเห็นในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน
๓. ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการและได้รับการมอบหมาย ร่วมคิดสรรค์สมาชิกและสมาชิกเครือข่าย และสมาชิกมีส่วนร่วมในการตั้งกฎกติกาของกลุ่ม
๔. ประชาชนได้นำความรู้เรื่องการเกษตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ โดยการถ่ายทอดความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ ทำให้สามารถทำการเกษตรได้ดีขึ้น
๕. มีการจัดศึกษาดูงาน ทำให้มีความคิดหลากหลาย สามารถนำมาปรับปรุงใช้ในชีวิตประจำวันได้
๖. สามารถนำเรื่องแนวคิด ๔ เสาหลักสู่ความพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
๗. เจ้าหน้าที่เข้ามาในชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้มีความเข้าใจในการทำงาน การนำความรู้มาให้เกษตรกร และการส่งเสริมอย่างถูกต้อง
๘. ชุมชนได้แนวคิดและวิธีการผลิตพืชเพื่อการลดต้นทุนได้เหมาะสม
๙. เป็นโครงการที่ดี ส่งเสริมให้ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น

**ความพึงพอใจของประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ที่เกี่ยวข้องในบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ**

ส่วนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ () ชาย () หญิง

๒. อายุ.....ปี

๓. วุฒิการศึกษาสูงสุด

() ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

๔. อาชีพ () ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานของรัฐ () ธุรกิจส่วนตัวและเกษตรกร () เกษตรกร

๕. ระยะเวลาในการเข้าร่วมเป็นเครือข่าย () น้อยกว่า ๖ เดือน () ตั้งแต่ ๖ เดือน - ๑ ปี () ตั้งแต่ ๑- ๒ ปี

ส่วนที่ ๒ ประเมินความพึงพอใจ

ประเด็นวัดความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ		
	มาก	ปานกลาง	น้อย
	๓	๒	๑
๑. ท่านพึงพอใจกับช่องทางการให้ข้อมูล& รับฟังความคิดเห็นของประชาชนของหน่วยงาน			
๒. ท่านพึงพอใจกับการที่หน่วยงานภาครัฐนำความคิดเห็นของท่านไปใช้ในการบริหารงาน/การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน			
๓. ท่านพึงพอใจกับการได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด/วางแผนการทำงานกับหน่วยงานภาครัฐ			
๔. ท่านพึงพอใจกับบทบาทของหน่วยงานภาครัฐที่ท่านทำงานร่วมด้วย			
๕. ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านเองที่มีต่อการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ			
๖. ท่านพึงพอใจกับผลสำเร็จที่ได้รับจากการที่ท่านเข้าไปทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ			
๗. ท่านพึงพอใจกับการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม			
๘. ท่านพึงพอใจกับบทบาทของท่านในการสนับสนุนความร่วมมือ/เป็นเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ			
๙. ในภาพรวมของบทบาทที่ท่านได้รับจากการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ			

ส่วนที่ ๓ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....